

ÅRSREDOVISNING 2009

TOTALFÖRSVARETS FORSKNING SINSTITUT

Organisationsnummer: 202100-5182

Postadress: 164 90 Stockholm

Telefon: 08-555 030 00, fax: 08-555 031 00

FOI Årsredovisning 2009

1	GD HAR ORDET	4
2	OM FOI.....	6
2.1	FOI UPPGIFTER OCH MÅL	6
2.2	INDELNING AV VERKSAMHETEN	6
2.3	FORSKNINGSVERKSAMHET.....	7
3	SAMLAD ÖVERSIKT	8
3.1	ÅRETS VERKSAMHET	8
3.1.1	Genomförd verksamhet.....	8
3.2	EKONOMISKT UTFALL	9
3.2.1	Ekonomiskt utfall och jämförelse med år 2008	9
3.2.2	Utfall jämfört med budget och prognos i delårsrapporten	10
4	RESULTATREDOVISNING FÖR ANSLAGSVERKSAMHETEN	11
4.1	STÖD RÖRANDE CBRN AVSEENDE NEDRUSTNINGS- OCH ICKESPRIDNINGSFRÅGOR I I	
4.2	FORSKNING/ANALYSSTÖD FÖR REGERINGENS BEHOV	11
4.3	INTERNATIONELL VERKSAMHET PÅ REGERINGENS UPPDRAG	12
4.3.1	Internationell verksamhet och exportstöd.....	12
4.3.2	FOI:s deltagande i internationellt forskningssamarbete	14
4.3.3	Internationella överenskommelser	15
5	RESULTATREDOVISNING FÖR UPPDRAGSVERKSAMHETEN.....	16
5.1	UTVECKLING AV VERKSAMHETEN	16
5.1.1	Försvarsmakten med stödmyndigheter	16
5.1.2	Civila myndigheter.....	19
5.1.3	Näringsliv.....	20
5.1.4	Utländska kunder	21
5.1.5	Forskningsfinansiärer.....	22
5.1.6	Utvecklingen av uppdragsvolymen per kund eller kundkategori	24
5.2	FORSKNING, KOMPETENS OCH RESURSUUTVECKLING I KRISBEREDSKAP SOMRÅDET	25
5.2.1	Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori.....	25
5.2.2	Tillämpningar inom krisberedskapsområdet.....	25
5.2.3	Åtgärder för att nyttiggöra forskningsresultaten inom krisberedskapsområdet.....	26
5.2.4	Användning och fördelning av medel från anslag 2:4 Krisberedskap	27
6	ÖVRIGA MÅL OCH ÅTERRAPPORTERING	29
6.1	RELEVANS	29
6.1.1	Kundnyttan.....	29
6.1.2	Åtgärder som vidtagits för att öka kundnyttan	30
6.1.3	Slutprestationer till uppdragsgivare	31
6.1.4	Åtgärder för att utveckla kompetensen mot framtida behov	31
6.2	VETENSKAPLIG KVALITET.....	33
6.2.1	Extern utvärderade kompetensgrupper	33
6.2.2	Vetenskapliga artiklar och referat	34
6.3	SAMVERKAN MILITÄRT OCH CIVILT SAMT NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT.....	34
6.3.1	Samverkan med universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut....	34
6.3.2	Deltagande i internationella forskningssamarbeten och nyttan med dessa...	35
6.4	FÖRSVARSUUNDERRÄTTELSEPRODUKTION	35
7	ORGANISATIONSSTYRNING OCH UPPDRAG.....	36
7.1	EFFEKTIVITET OCH GOD HUSHÅLLNING.....	36
7.1.1	Anpassning av forskningsverksamheten.....	36
7.1.2	Anpassning av stödverksamheten	37

7.1.3	Anpassning av lokaler och forskningsanläggningar	37
7.1.4	Debiteringsgrad på forskningsavdelning	37
7.1.5	Debiteringsgrad för FOI totalt	38
7.1.6	Utveckling av FOI:s centrala OH-kostnader.....	38
7.1.7	Utveckling av FOI:s externa timpris.....	39
7.2	KOMPETENTA MEDARBETARE - GOD ARBETSMILJÖ	40
7.2.1	Främjande av jämlikhet, jämställdhet och motverkande av diskriminering	40
7.2.2	Kompetensförsörjning.....	40
7.2.3	Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro under verksamhetsåret.....	43
8	FINANSIELL REDOVISNING	45
8.1	VÄSENTLIGA UPPGIFTER	45
8.2	RESULTATRÄKNING	46
8.3	BALANSRÄKNING.....	47
8.4	ANSLAGSREDOVISNING.....	48
8.5	TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER.....	49
8.5.1	Redovisnings- och värderingsprinciper	49
8.5.2	Brytdag.....	49
8.5.3	Värdering av fordringar och skulder.....	49
8.5.4	Periodavgränsningsposter	49
8.5.5	Värdering av immateriella anläggningstillgångar.....	50
8.5.6	Värdering av materiella anläggningstillgångar.....	50
8.5.7	Uppgifter om ersättning med mera till styrelseledamöter och ledande befattningshavare	50
8.5.8	Noter till RR och till BR	52
8.6	MARKNADSOMRÅDEN TOTALT.....	56

1 GD HAR ORDET

Stark efterfrågan gav ekonomiskt överskott

Efterfrågan på FOI:s utbud av forskning, studier och andra tjänster har varit fortsatt stark under 2009. Verksamheten genererade totalt sett ett ekonomiskt överskott, vilket beror på den höga efterfrågan, men även en hög leveranstakt. Våra huvudkunder Försvarmakten och Försvarets materielverk har under året lagt beställningar som översteg deras ursprungliga plan med knappt 80 miljoner kronor. Till detta kommer en stark efterfrågan från övriga kundsegment, såsom svenska myndigheter, EU och andra internationella uppdragsgivare. Detta är ett bevis för att FOI skapar nytta för kunderna.

Inriktningen är tydlig, kunderna har ett genuint behov av kunskap och forskning för att kunna förutse och bygga upp ny förmåga för såväl det framtida försvaret, som de mer säkerhetsrelaterade verksamhetsområdena. Att kunna hantera dessa svåra frågeställningar är en utmärkande egenskap hos FOI:s medarbetare.

Kompetensutveckling grunden för utveckling

Nödvändig kompetensutveckling av personalen har under året fått stå tillbaka. Trots detta har organisationen fortlöpande kunnat anpassas till kundernas nuvarande och framtida behov. Under året genomfördes två större rekryteringskampanjer, både för strategiska nyrekryteringar och kompetensväxling. En stor del av beställningarna under året har utgjorts av beloppsmässigt små och tidsmässigt korta beställningar. Detta är inte hållbart i längden, då det hämmar den långsiktiga kompetensutvecklingen som är kärnan i FOI:s verksamhet och grunden för vår framtida verksamhet. För att hantera detta har betydande medel börjat avsättas för personalens långsiktiga kompetensutveckling.

Den under året genomförda internationella utvärderingen av verksamheten kring olika sensorsystem blev en stor framgång, där den höga internationella klassen på verksamheten bekräftades. För mig är det ett bevis för att våra kunder får tillgång till gedigen kompetens på ett mycket kostnadseffektivt sätt.

FOI central aktör i Europa

Det svenska ordförandeskapet i EU har inneburit att vi befast vår ställning på ett antal områden. Handboken i krishantering och vår medverkan i klimat- och säkerhetskonferensen i Stockholm har varit viktiga inslag. Forskning och studier kring exempelvis utvecklingen av Arktisregionen och våra pågående internationella insatser i bland annat Afghanistan är något som blir alltmer efterfrågat, och där vår medverkan är av central betydelse. Områden som växer i betydelse är även hur Försvarmakten ska förhålla sig till och bemöta hotet från så kallade hemmagjorda bomber, men även hur explosivämnen kan detekteras på avstånd och i tid. I det senare fallet har även FOI rönt stora framgångar inom ramen för EU-finansierade forskningsprogram.

FOI satsar vidare på att ligga steget före

I resultatredovisningen finns många goda exempel på vad FOI:s verksamhet bidragit till. Gemensamma nämnare för verksamheten är att den har bedrivits med hög relevans, vetenskaplig kvalitet och tvärsektorieilt. En viktig utgångspunkt är att det är

kunderna själva som definierar sina behov av forskning. Dessutom har verksamheten skett i samarbete med andra aktörer, såväl nationella som internationella.

Utväxlingen av resurser som satsas på forskning och utveckling är mycket god. Det är dessutom en investering för framtiden som är nödvändig för alla våra kunder. FOI är och förblir en viktig teknisk och säkerhetspolitisk samarbetspartner, men även den aktör som har förmåga att ligga steget före. I många fall är det bara FOI som kan lösa de uppgifter som efterfrågas eftersom kompetensen saknas på andra håll. Denna förmåga har byggt FOI:s starka varumärke och genom våra satsningar för framtiden kommer vi att fortsätta vår ständiga strävan att behålla vårt goda renommé.

J-O Lind
Tf Generaldirektör

2 OM FOI

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) är en huvudsakligen uppdragsstyrd myndighet under Förvarsdepartementet, vars kompetens ska nyttiggöras i alla samhällssektorer. Avgifts- och bidragsintäkter från försvaret har under året svarat för 70 procent av myndighetens finansiering (71 procent under 2008 och 78 procent under 2007). Civila uppdragsgivare har svarat för 21 procent (20 procent under 2008 och 16 procent under 2007), medan direkta anslag från Förvars- och Utrikesdepartementet har svarat för 9 procent (9 procent under 2008 och 6 procent under 2007).

2.1 FOI uppgifter och mål

Enligt regeringens instruktion har FOI följande uppgifter och mål:

- FOI har till uppgift att bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete för totalförsvaret och till stöd för nedrustning, icke-spridning och internationell säkerhet. Myndigheten får även i övrigt bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete. Verksamheten ska bedrivas med beaktande av krav på integritet, relevans och vetenskaplig kvalitet.
- FOI ska verka för att försvarsforskningen nyttiggörs även utanför totalförsvaret.
- FOI:s uppgift att bedriva försvarsunderrättelseverksamhet ska fullgöras genom analyser av information som inhämtats från offentliga informationskällor eller som lämnats av uppdragsgivare.
- FOI ska särskilt verka för samverkan mellan militär och civil forskning samt mellan nationell och internationell forskning.
- FOI ska, inom ramen för gällande riktlinjer för svensk krigsmaterielexport, stödja svensk försvarsindustri genom exportfrämjande verksamhet.

2.2 Indelning av verksamheten

För den interna samordningen och uppföljningen av produktionen av uppdrag från kunder indelas verksamheten på FOI i följande marknadsområden:

- Försvarsmakten med stödmyndigheter
- Regeringskansliet
- Civila myndigheter
- Näringsliv
- Utländska kunder
- Forskningsfinansiärer

Se avsnitt 8.6 för en ekonomisk redovisning per marknadsområde, avsnitt 4 för en redovisning av verksamheten inom Regeringskansliet, och avsnitt 5 för en redovisning av verksamheten inom övriga marknadsområden.

2.3 Forskningsverksamhet

Totalförsvarets forskningsinstitut har till uppgift att bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete för totalförsvaret. Detta innebär att den kompetens och förmåga som FOI har och utvecklar ska vara anpassad för att optimalt kunna stödja försvaret och andra kunder.

Den ackumulerade kunskap som FOI besitter har byggts upp under många år. Då teknik och metoder kontinuerligt utvecklas, samtidigt som kundernas behov förändras, måste FOI, för att kunna vara nyttiga över tiden, ständigt utveckla ny kunskap. Kunskapsuppbyggnad sker främst i projekt inom den sammanhållna FoT¹-beställningen från Försvarmakten. Denna beställning utgör därför en nödvändig grundförutsättning för kunskapstillämpningen. För att kunna garantera kvaliteten på den ackumulerade kunskapen, profilerar FOI sig vetenskapligt och blir härigenom jämförd och värderad mot den övriga vetenskapliga världen. En tillräckligt god kvalitet är också förutsättningsskapande för samarbeten och samverkan med andra forskningsorganisationer i Sverige och utomlands, vilket ger FOI tillgång till ännu mera kunskap att tillämpa för uppdragsgivarnas behov.

Kunskapstillämpning sker främst genom enskilda uppdrag från kunderna. Dessa uppdrag är av tre huvudtyper nämligen metodstöd, sakkunskapsstöd och utvecklande av komponenter i viss mån.

Metodstödet avser såväl utveckling av analysmetoder och verktyg som tillämpning av dessa i olika frågeställningar.

Sakkunskapsstödet är främst tekniskt, men även humaninriktat, och avser kunskap i hela kedjan från fenomen, t.ex. vågutbredning under vatten, via tillämpningar på teknik- och systemnivå, till tillämpningar på system av systemnivå.

Komponentstödet är diversifierat och inkluderar bl.a.:

- datoriserade verktyg för simulering och värdering, som antingen används av FOI själva för att kunna ge metod- eller sakkunskapsstöd, eller som överförs till och sedan används av kunden
- mjukvaru-uppgraderingar av befintliga system (t.ex. radar)
- delsystem för vidare integrering hos kunden

Den slutliga nyttan av FOI leveranser till kunden kan endast kunden värdera. Dessutom tar det ofta flera år från det att FOI levererat något tills nyttan kan värderas fullt ut. I stället redovisas t.ex. olika typer av nytta för kunden, slutprestationer till uppdragsgivare, rapportproduktionen och samverkan med UoH, i enlighet med regleringsbrev. Av avsnitt 5 framgår exempel på aktiviteter som syftar till att nyttiggöra FOI:s kunskap för våra kunder.

¹ Forskning och teknikutveckling

3 SAMLAD ÖVERSIKT

3.1 Årets verksamhet

3.1.1 Genomförd verksamhet

Verksamheten har varit fortsatt intensiv under året. Försvarsmaktens samlingsbeställning inom FoT för 2009 till FOI omfattade 368 leveranser. Av dessa har 345 leveranser, motsvarande 94 procent, levererats enligt beställning. Endast 20 stycken (5 procent) har levererats vid en senare tidpunkt, men har i varje enskilt fall omförhandlats med Försvarsmakten, ibland med anledning av ett förändrat innehåll.

FOI:s beställningar utanför försvaret har procentuellt minskat något i förhållande till planerat med anledning av ökad efterfrågan från huvudkunderna. Det kan konstateras att FOI:s kompetenser är mycket efterfrågade.

Totalt producerades 1 010 rapporter, artiklar och konferensbidrag vid FOI under 2009, jämfört med 1 070 stycken år 2008 och 968 stycken år 2007. Utöver den skriftliga produktionen har resultat i andra former, som t.ex. seminarier, kunddagar, kurser och demonstrationer, i ökande grad överförts till uppdragsgivarna.

FOI har under året fört över verksamhet inom fysiologiområdet till Kungliga Tekniska högskolan, vilket fick till följd att personalstyrkan minskade med 9 personer. FOI:s personalstyrka har totalt minskat från 940 till 928 mellan åren 2008 och 2009.

Området Sensorsystem har under 2009 genomgått en internationell utvärdering med mycket gott resultat.

Institutet har deltagit i den integrerade materielledningen (IML) som Försvarsmakten, FMV och FOI byggt upp för att effektivisera materieförsörjningsprocessen. En utvärdering av IML genomfördes i slutet av året och förslag till beslut är under utarbetande.

FOI har under det svenska EU-ordförandeskapet befäst sin ställning på ett antal områden. Handboken i krishantering och FOI medverkan i klimat- och säkerhetskonferensen har varit viktiga inslag.

FOI är en efterfrågad samarbetspartner såväl nationellt som internationellt. Uppdragsvolymen utanför försvaret uppgår till 24 procent. Beställningarna utanför försvaret kommer dels från andra länder och dels från andra statliga myndigheter och företag i Sverige inom t.ex. krisberedskaps- och säkerhetsområdet. Genom sin forskningskompetens har FOI under året stött t.ex. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Antalet samverkansprojekt med universitet och högskolor uppgick till 110 stycken, vilket är något färre jämfört med 2008 (132) och 2007 (117). Inom EU:s ramprogram för forskning deltar FOI i 13 forskningsprojekt i säkerhetsforskningsprogrammet under 2009. FOI är med i 22 ansökningar i utlysningen hösten 2009 inom samma program. Alla utlysningar i EU görs i konkurrens med andra forskningsinstitut samt universitet. Resultatet av ansökningarna förväntas under våren 2010.

Förutom EU:s ramprogram för forskning utför FOI forskningssamarbeten med Europeiska försvarsbyrån (EDA).

FOI:s forskning och studier kring t.ex. utvecklingen av Arktisregionen och pågående internationella uppdrag och deltagande i insatser är något som blir allt viktigare och där FOI:s medverkan är av central betydelse. FOI konstaterar att verksamheten bidragit till Försvarsmaktens samlade förmåga för insatser nu och i framtiden.

Under hösten har FOI genomfört en medarbetarundersökning. Åtgärder med anledning av resultatet kommer att genomföras under 2010.

3.2 Ekonomiskt utfall

3.2.1 Ekonomiskt utfall och jämförelse med år 2008

Verksamhetsåret 2009 visar ett positivt resultat på 47,6 mnkr. I årets bokslut har omställningskostnader för 11,8 mnkr bokförts. Dessa omställningskostnader består av medel föranledda av personalreduktioner främst inom forskningsverksamheten.

De totala intäkterna uppgick till 1 079,9 mnkr, vilket är en ökning med 14,4 mnkr eller 1,4 procent jämfört med år 2008. Ökningen av intäkter av avgifter och ersättningar härrör framförallt från kunden Försvarsmakten. Intäkterna från Försvarsmakten har ökat med 21,5 mnkr beroende på Försvarsmaktens behov av tekniskt/vetenskapligt underlag med anledning av utvecklingen av insatsförsvaret.

Det kundområde där intäkterna har ökat mest relativt 2008 är utländska kunder, som ökat med 12,6 mnkr. Bland dessa kunder har CTBTO² och DSTA³ ökat mest. Intäkter från EU fortsätter också att öka beroende på FOI:s framgång med ansökningar inom EU:s sjunde ramprogram. FOI:s mål att uppnå 30 procent civila intäkter år 2009 har inte kunnat infrias på grund av prioriteringar av beställningar från huvudkunderna, Försvarsmakten och FMV, samt personalbrist. Andelen civila intäkter blev 24 procent.

Intäkter av anslag utgör 9 procent av de totala intäkterna, vilket är samma procentuella andel som för 2008. Hela det disponibla anslagsbeloppet om 92,8 mnkr samt en mindre del av anslagskrediten har tagits i anspråk.

De totala kostnaderna har minskat med 16,9 mnkr eller 1,6 procent jämfört med 2008. Personalkostnaderna har minskat med 13,7 mnkr eller 2,1 procent. Detta beror framförallt på frivilliga avgångar, men även i viss mån på genomförda personalreduktioner. Under året har kostnader i form av löner för uppsagd personal, framtida pensioner och engångspremier till ett belopp av 11,8 mnkr bokförts. Antalet tillsvidareanställda har under året minskat med 12 personer.

Lokalkostnaderna ligger något under förra årets nivå, som var 120,8 mnkr, trots indexuppräknings av hyresavtalen. Andrahandsuthyrning i Kista, återbetalning av hyra från Fortifikationsverket och avyttring av lokaler på grund av överlåtelse av

² Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization, Preparatory Commission

³ Defence Science and Technology Agency

fysiologiverksamheten till Kungliga Tekniska Högskolan, har påverkat kostnaderna positivt.

Driftkostnaderna har ökat med 4,3 mnkr eller 1,9 procent i förhållande till föregående år. Under året har avsättningar motsvarande 3,0 mnkr bokförts. Inom driftkostnaderna ökar framförallt inköp av varor, men också resor. Uppdrag som utbetalas till annan part i enlighet med avtal minskar med ca 7,4 mnkr, medan köp av externa tjänster ligger på ungefär samma nivå som 2008 (118,9 mnkr).

Avskrivningar och nedskrivningar har minskat med 3,7 mnkr eller 9,9 procent beroende på återhållsamhet avseende nyinvesteringar. Detta i kombination med det allmänna låga ränteläget har inneburit att även de finansiella kostnaderna har minskat (3,6 mnkr).

Den beviljade låneramen hos Riksgäldskontoret för att finansiera anläggningstillgångar uppgick till 125 mnkr. Skulden till Riksgäldskontoret är 89,5 mnkr, vilket är en minskning med 13,5 mnkr jämfört med föregående år.

Likviditeten på räntekontot hos Riksgäldskontoret har fortsatt förbättrats. I genomsnitt har saldot på räntekontot varit 154,9 mnkr, att jämföra med 78,3 mnkr år 2008. Vid årets slut var saldot 121,0 mnkr. Trots det höga saldot på räntekontot under året har de finansiella intäkterna minskat med 2,1 mnkr på grund av det allmänna låga ränteläget. De senaste årens genomförda effektiviseringar i verksamheten och den höga produktionstakten i uppdragen har bidragit till den fortsatta förbättringen av saldot.

För mer detaljerad information om det ekonomiska utfallet, se avsnitt 8, Finansiell redovisning.

3.2.2 Utfall jämfört med budget och prognos i delårsrapporten

Styrelsen beslutade före verksamhetsårets ingång om en budget för FOI med ett beräknat resultat på 31,0 mnkr. I budgeten för 2009 fanns drygt 5 mnkr inplanerade för avveckling av personal. Utfallet av avveckling av personal blev 11,8 mnkr. I delårsrapporten prognostiserades resultatet till 35,0 mnkr. Årets resultat blev slutligen 47,6 mnkr. Resultatförbättringen förklaras framförallt av utvecklingen av kostnaderna i förhållande till utvecklingen av intäkterna. Den låga utvecklingen av kostnaderna kan förklaras bl.a. av att institutet inte har hunnit med att genomföra den kompetensutveckling som är nödvändig i en forskningsverksamhet. Det har krävts att tillgängliga resurser har varit tvungna att arbeta i uppdragen.

Jämfört med budgeten minskade utfallet av intäkter med 18,0 mnkr (1,6 procent). I förhållande till prognosen i delårsrapporten minskade intäkterna med 20,6 mnkr (1,9 procent). Kostnaderna minskade med 34,6 mnkr (3,3 procent) i förhållande till budget, och med 33,1 mnkr (3,1 procent) jämfört med halvårsprognosen. I kostnaderna ingår avsättningar med 3,0 mnkr för framtida åtaganden. Årets resultat blev 16,6 mnkr bättre än budget.

Beställningsläget har varit mycket högt i förhållande till tillgängliga resurser. Trots satsningar på nyrekryteringar har antalet anställda minskat då antalet avgångar har varit fler. Det har, i många fall, inte varit möjligt att fullfölja årets beställningar på grund av resursbrist, utan flera kontrakt har fått omförhandlas och leveranser har fått

omplaneras till 2010. Produktionen i uppdragen har varit hög, vilket framgår av debiteringsgraden.

4 RESULTATREDOVISNING FÖR ANSLAGSVERKSAMHETEN

4.1 Stöd rörande CBRN avseende nedrustnings- och ickespridningsfrågor

Målet med verksamheten är, enligt regleringsbrev 2009, att kunna bistå Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) med teknisk sakkunskap i frågor om massförstörelsevapen och vapenbärare samt bidra till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden på dessa områden. FOI ska även ha beredskap att bistå de myndigheter som ansvarar för och deltar i svensk exportkontroll.

Verksamheten har delats in i fem delområden:

- Kärnvapen
- Biologiska vapen
- Kemiska vapen
- Rymd- och missilfrågor, inkl. missilförsvar
- Övriga frågor

Inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, anslag 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, Totalförsvarets forskningsinstitut (anslagspost 4), där ingående överföringsbelopp från 2008 uppgick till sammanlagt -246 tkr, har 32 959 tkr upparbetats. Detta utgör 99,9 procent av disponibelt anslagsbelopp om 32 994 tkr, se även avsnitt 8.4 där utfall redovisas i enlighet med villkor i regleringsbrev.

Genomförd verksamhet presenteras i rapport med beteckning FOI-R-2950-SE.

4.2 Forskning/analysstöd för regeringens behov

FOI ska stödja utformningen av svensk säkerhets- och försvarspolitik genom att bedriva kvalitativ och relevant verksamhet som underlag för regeringens arbete.

FOI ska genomföra verksamheten inom kompetensområdena *försvar och krishanteringsförmåga samt säkerhetspolitisk och strategisk analys*.

Åtterrapportering 13: FOI ska i årsredovisningen lämna en separat redovisning av verksamheten samt redovisa kostnaderna.

Inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut, Forskning/analysstöd för regeringens behov (anslagspost 1), där ingående överföringsbelopp från 2008 uppgick till -539 tkr, har 43 398 tkr upparbetats. Detta utgör 99,6 procent av disponibelt anslagsbelopp om 43 572 tkr, se avsnitt 8.4.

Genomförd verksamhet presenteras i rapport med beteckning FOI-2010-116.

4.3 Internationell verksamhet på regeringens uppdrag

FOI:s verksamhet ska i enlighet med myndighetens instruktion lämna stöd till regeringen och Regeringskansliet för att främja internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt exportstöd.

Återrapportering 6: FOI ska redovisa:

- internationell verksamhet samt exportstöd på regeringens uppdrag och hur medlen nyttjats. Större avvikelser i förhållande till planen i budgetunderlaget för 2009 ska kommenteras.
- omfattningen av deltagande i internationellt forskningssamarbete (antal projekt som genomförs i internationell samverkan samt vilka projekt/vilken samverkan som sker inom ramen för: avtalsbundna internationella samarbetsprojekt (MoU), EU (inkl. ramprogram och säkerhetsforskning), EDA, Sexnationsinitiativet (LoI), NATO och EAPR/PfP, Exportstöd på regeringens uppdrag och Övrigt).

Inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut, Internationell verksamhet och exportstöd (anslagspost 4), där ingående överföringsbelopp från 2008 uppgick till sammanlagt -60 tkr har 16 450 tkr upparbetats. Detta utgör 101,6 procent av disponibelt anslagsbelopp om 16 190 tkr, se avsnitt 8.4.

4.3.1 Internationell verksamhet och exportstöd

FOI:s internationella forskningssamverkan genomförs inom ramen för den normala projektverksamheten och redovisas i resultatredovisningen under avsnitt 5. Anslaget 1:9 utnyttjas främst för att stödja Regeringskansliet och för att initiera och följa upp projektsamverkan för ett hundratal avtal och avtalsförslag, samt säkerställande av samråd, tillstånd m.m. Nära kontakter finns mellan myndigheterna och Regeringskansliet avseende inriktningen av det internationella samarbetet.

Multilateralt samarbete – EDA, NATO, LoI och flygteknisk samverkan

FOI har också rollen som samordningsansvarig myndighet vad gäller FoT⁴-frågor gentemot Europeiska försvarsbyrån (EDA⁵) och NATO:s forskningsorganisation RTO⁶, samt ramavtalssamarbetet (FA/LoI⁷).

Verksamheten kopplad till EDA utgör den största kostnadsposten för den internationella verksamheten. Myndighetens arbete omfattar såväl direkt samverkan med EDA, som medverkan i nationell beredning och instruktionsgivande för EDA-frågor. FOI:s generaldirektör leder EDA:s styrelse i forskningsformat och i övrigt bemannar FOI några av EDA:s permanenta forskningskommittéer (CapTech) med koordinatörer och nationella tekniska experter. Under året har särskilt följande frågor tagit en stor del av arbetet i anspråk:

⁴ Forskning och teknologi

⁵ European Defence Agency

⁶ Research and Technology Organisation

⁷ Framework Agreement/Letter of Intent, ramavtal för att underlätta strukturering av europeisk försvarsindustri

- Fortsatta insatser för att förbättra EDA:s projekthantering och bredda deltagandet i projekt, vilket bl.a. FOI bidrog till genom en aktiv medverkan i EDA:s särskilda höstkonferens.
- Fortsatt arbete med förmågestyrning av forskningssamverkan inom prioriterade områden inom CDP⁸ såsom programförslagen UMS⁹, C-IED¹⁰ och EFC¹¹.
- Arbete med strategiska forskningsagendor inom EDA:s forskningskommittéer, CapTech, samt förbättrade arbetsrutiner i CapTech.
- Medverkan i trettiotalet FoT-projekt i förhandlings- eller genomförandefas, varav hälften genomförs av FOI då de startas.
- Arbetet med att se över EDA:s avtalsmekanism för projektsamverkan.
- Mer omfattande rapportering och samverkan med andra myndigheter och med regeringskansliet med anledning av det svenska ordförandeskapet i EU.

FOI samverkar med NATO:s forskningsorganisation RTO inom ramen för Partnerskap för fred (NATO/Pff). FOI deltar på en övergripande nivå i de årliga styrelsemötena samt i fyra av de sju forskningspanelerna inom RTO. Vid 2009 års styrelsemöte genomförde FOI en presentation om telekrig i urban miljö. Under året var FOI värd för informationssystemteknologipanelens höstmöte med ett symposium om informationsteknologi med drygt hundratalet delegater. Genom partnerskapet deltar FOI i RTO:s utbud av aktiviteter för partnernationerna såsom symposier, workshops och föreläsningsserier, men huvudsakligen genom deltagande i expertgrupper (Technical Teams). Dessa är långsiktiga forsknings-/studieaktiviteter som pågår under minst tre år. Under 2009 deltog FOI i trettiotalet expertgrupper med ett trettiotal forskare.

I maj 2009 inleddes Sveriges tvååriga ordförandeskap i GRD¹² inom ramen för sexnationssamarbetet/LoI. Ett ordförandeskapsprogram har antagits som fokuserar samarbetet på strategiska frågor och på en effektivare intern organisation, samt ett bättre samarbete med EDA. Under hösten har samrådet mellan EDA, FoT och GRD utvecklats snabbt och de interna GRD processerna har reformerats. Det förbättrade samrådet har redan fått genomslag i EDA:s verksamhet.

FOI inledde under 2009 förberedelserna med att överta ordförandeskapet även i flygforskningsorganisationen GARTEUR¹³ under 2010-2011.

Bilateralt samarbete

FOI samordnar FoT-samverkan inom ramen för Regeringskansliets bilaterala kommissioner. Ungefär hälften av den offentlighetsrättsliga projektsamverkan vid FOI genomförs inom ramen för de bilaterala samförståndsavtalen (MOU).

Samverkan med USA är fortsatt högt prioriterat ur forskningssynpunkt. Tillsammans med Försvarsmakten och FMV fortsätter FOI att utveckla samarbetet med olika delar av det amerikanska försvarsdepartementet avseende såväl informationsutbyte som projektsamarbete. FOI genomför även forskning inom ramen för flera avtal tecknade

⁸ EDA förmågeutvecklingsplan

⁹ Unmanned Maritime Systems

¹⁰ Counter Improvised Explosive Devices

¹¹ European Framework Cooperation (troligen om Situation Awareness)

¹² Group of Research Directors

¹³ Group of Aeronautical Research and Technology in Europe

mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och amerikanska inrikes/säkerhetsdepartementet. Forskning sker även direkt på uppdrag av flera amerikanska myndigheter bl.a. DHS¹⁴.

Samarbetet mellan de nordiska länderna ökar genom den nya inriktning som NORDEFECO¹⁵ och dess föregångare skapat, såväl inom ramen för det existerande nordiska samförståndsavtalet för forskning, som inom ramen för det övergripande avtalet NORDEFECO.

De länder som medverkar i sexnationskretsen är fortfarande de huvudsakliga samarbetsparterna för FOI i Europa och utgör ca 45 procent av FOI:s bilaterala samarbete. Samverkan med Storbritannien har nu stabiliserat sig på en något lägre nivå. Samverkan med Tyskland ligger på en stabil nivå och på initiativ från Tyskland utreds nu gemensamt om ett mer strategiskt samarbete behövs. Samarbetet med Frankrike fortsätter att expandera.

FOI bedriver också trilateralt samarbete med Nederländerna och Kanada. Gemensamma intressen står att finna i det stöd till FN-uppdrag, som dessa tre länder sedan länge prioriterat, och som bidrar till att prioriteringar i forskningen inom ett antal områden som B- och C-skydd, utbildning/träning och ledning blir likartade.

FOI bedriver även bilateralt samarbete med ytterligare länder inom och utom Europa som är av stort värde för att säkra den kompetens som Försvarsmakten prioriterar. Bland annat bidrar FOI till att utveckla samförståndsavtalet med Sydkorea genom ett antal projektavtal där även Sydkorea står för delar av den svenska finansieringen. Sedan starten 2007 har sammanlagt fem projekt- eller informationsutbytesavtal etablerats. Förutsättningarna att utveckla samarbetet bedöms som goda, vilket bidrar till att viktig svensk kompetens kan vidmakthållas och utvecklas. Under 2009 tecknades ett Implementing Arrangement om FoT under samförståndsavtalet med Australien.

Exportstöd

Inom området exportstöd deltar FOI i regeringskansliets KRG¹⁶-arbete. Avsikten är att, där så är lämpligt, nyttja forskningskontakter och inleda samarbeten på ett sådant sätt att förutsättningarna för svensk export kan förbättras. Fokus härvidlag har varit länder som är aktuella för i första hand svensk ubåtsteknologi och för Gripensystemet. FOI har vidare, där det bedömts lämpligt, men i mindre omfattning, deltagit i av industrin anordnade försäljningsaktiviteter genom att hålla presentationer, delta i besök m.m.

4.3.2 FOI:s deltagande i internationellt forskningssamarbete

FOI:s internationella samverkan har varit fortsatt betydelsefull. Under 2009 deltog FOI i 137 internationella samarbetsprojekt, vilket är en liten ökning jämfört med tidigare år (126 år 2008 respektive 128 år 2007). Av dessa var 39 projektavtal under bi- och trilaterala MoU (44 år 2008 respektive 44 år 2007) och 53 forskningsprojekt inom ramen för EU:s ramprogram för forskning (39 år 2008 respektive 32 år 2007). Inom EDA deltar FOI i 7 avtal (8 år 2008 respektive 12 år 2007), inom ramen för NATO i 32 arbetsgrupper (31 år 2008 respektive 35 år 2007) och inom GARTEUR i

¹⁴ Department of Homeland Security

¹⁵ MoU on Nordic Defence Cooperation

¹⁶ Kontakt- och referensgrupp

5 avtal (4 år 2008 respektive 7 år 2007). FOI genomför också varje år ett antal tjänsteexportavtal. Under 2009 genomfördes en utvärdering avseende det ekonomiska värdet av ovanstående samarbetsavtal för 2008. Det uppskattades till cirka 112 mnkr, vilket var en ökning med cirka 12 mnkr jämfört med 2007. Då antalet samarbeten är relativt oförändrade mellan 2008 och 2009 är troligen det ekonomiska värdet likvärdigt med värdet under 2008. Inom ramen för olika typer av avtal (MoU och tjänsteexport) hade FOI intäkter från internationella kunder omfattande 51,9 mnkr (39,3 mnkr 2008 respektive 40,2 mnkr 2007), exklusive EU. Detta är en ökning jämfört med 2008 med ca 30 procent. EU-uppdragen uppgick till 25,7 mnkr (19,8 mnkr 2008, respektive 13,3 mnkr 2007), en ökning med 30 procent. De erhållna EU-ansökningarna under 2008 har ett värde över 45 mnkr, men på grund av EU-projektens tidskrävande startprocess har dessa projekt inte hunnit få något utfall under 2009. EU-uppdragsvolymens starka tillväxt kommer därför att fortgå även kommande år.

4.3.3 Internationella överenskommelser

FOI:s internationella överenskommelser per 31 december 2009 redovisas i en separat skrivelse till Utrikesdepartementet med dnr FOI-2010-187.

5 RESULTATREDOVISNING FÖR UPPDRAGSVERKSAMHETEN

5.1 Utveckling av verksamheten

Åtterrapporering 8: FOI ska redovisa utfall i förhållande till angiven resultatbudget samt utfall per forskningsområde eller motsvarande.

För resultatredovisning av FOI:s uppdragsverksamhet används nedanstående indelning i verksamheter/marknadsområden.

- Försvarsmakten med stödmyndigheter
- Regeringskansliet
- Civila myndigheter
- Näringsliv
- Utländska kunder
- Forskningsfinansiärer

Marknadsområdet Regeringskansliet innefattar nästan enbart anslagsverksamhet och redovisas därför under avsnitt 4. Redovisningen av respektive område inleds med en kort beskrivning av områdets omfattning. Av tabell i avsnitt 8.6 framgår intäkter per marknadsområde.

5.1.1 Försvarsmakten med stödmyndigheter

Området omfattar uppdrag från Försvarsmakten, FMV och Fortifikationsverket. Den största beställningen inom detta område är Försvarsmaktens s.k. samlingsbeställning FoT. Det är inom ramen för denna beställning som huvuddelen av FOI:s kompetensutveckling sker. Den uppbyggda kompetensen utnyttjas av både Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket genom uppdrag där FOI ger stöd till försvarets inriktningsprocess (perspektivstudier och andra studier, konceptutveckling, m.m.), till anskaffning och vidmakthållande, till avveckling av materiel och anläggningar, till förbandsverksamhet och beredskap samt till fredsfrämjande insatser.

Metodstöd

FOI har lämnat omfattande bidrag till Försvarsmaktens studier och utredningar. Verksamheten omsätter ca 64 mnkr och syftar till att bidra till att ett genomarbetat, systematiskt underlag av hög kvalitet genereras i studie-, planerings- och beslutsprocesser.

De vid Försvarsmaktens högkvarter placerade operationsanalysgrupperna (OA-grupperna) medverkar inom hela spektret av Försvarsmaktens verksamheter alltifrån studier och övningar till försvarsplanering, utveckling av operativ förmåga, direkt operativ verksamhet samt utvärdering av övningar och insatser. Bidrag till insatsförsvaret i form av OA i fält och fältnära utvärdering har förts framåt under året. FOI har t.ex. operationsanalytiker placerade både i den operativa (FHQ) och militärstrategiska (PLE) staben i den av Sverige ledda stridsgruppen inom EU. Därutöver har FOI fortsatt att utveckla OA-stödet till brigadstaber. FOI har också medverkat i Försvarsmaktens utvärdering av den svenska insatsen i Afghanistan.

Inom ”FOI stöd till PerP – FoRMA” har FOI medverkat i Försvarens perspektivplanering. Projektet OA-metoder har bidragit till verksamheten vid Högkvarteret med modell- och metodverktyg, samt deltagit i NATO-grupper inom panelen ”System Analysis and Studies” (SAS). FOI:s ökande internationella samarbete avseende modeller och modellverktyg, bl.a. med de nordiska grannarna, lägger därutöver ytterligare grund för att fortsatt kunna vara nyttiga för försvaret även i framtiden.

Betydande bidrag har lämnats till analysarbetet inom Försvarens koncept och experimentenhet (FMKE) liksom till det internationella samarbetsprojektet MNE¹⁷. FOI har även fortsatt gett stöd till Försvarens avseende ledning i multinationella insatser (inom ramen för koncept som Comprehensive Approach). Bland viktiga områden kan här nämnas civil-militära samverkansformer, beslutsstöd för operativ ledning, samt kunskapsförsörjning i multifunktionella insatser.

FOI har vidare fortsatt att bidra till Försvarens verksamhet inom områdena miljö (och klimat) och säkerhet samt energisäkerhet, genom underlag bl.a. till Försvarens långsiktiga planering; t.ex. hur förändringar i den globala energiförsörjningen kan innebära nya utmaningar, hotbilder, krav och uppgifter för Försvarens.

FOI har även under året gett såväl sak- som metodmässigt orienterat stöd till Fortifikationsverket, bl.a. till verkets strategiutveckling.

Tekniskt stöd

Under året har FOI gett omfattande tekniskt stöd till Försvarens, FMV och Fortifikationsverket, huvudsakligen inom forskningsområdena Bekämpning och skydd, Telekrig, Ledning med MSI, Sensor och signaturanpassning samt Modellering och Simulering.

Tekniskt stöd omsätter ca 608 mnkr. Forskningsverksamheten skapar stor expertis inom flera områden och FOI levererar som ett resultat av den expertstöd inom många frågeställningar. I samband med diskussionerna kring förbudet mot multipelvapen (Cluster Munition Convention) har FOI belyst konsekvenserna av ett förbud med argument för olika ståndpunkter och även fortsättningsvis analyserat följderna av detta. FOI har även lämnat stöd till Försvarens avseende verkans- och folkrättsaspekter för finkalibervapen.

En effekt av forskningsverksamheten är möjligheten att ge utbildning och redovisningar av forskningsresultat. Exempel på utbildningsinsatser är Verkan av IED¹⁸ för bataljons- och kompanichefer på Markstridsskolan i Kvarn, i tekniska ammunitionsfrågor för utlandsstyrkorna och NBG¹⁹ samt för IED-personal i nya hottyper och om ickedödande vapen på Förvarshögskolan. FOI har även bistått Försvarens med ammunition för snabbutbildning av personal som är specialister på att oskadliggöra explosivämnen och stridsdelar för insats i operation Atalanta.

¹⁷ MultiNational Experiment

¹⁸ Improvised Explosive Device

¹⁹ Nordic Battle Group

Flera områden har genomfört sina resultatpresentationer på plats hos Försvarsmakten och FMV. Resultaten har även synliggjorts i form av konferensbidrag och tidskriftsartiklar, både nationellt och internationellt. Medverkan och resultatöverföring till studier är en viktig aktivitet och FOI har bidragit med sakkunskap på ett flertal områden i FM-studier, t.ex. IED, luftvärn och långräckviddiga precisionsvapen.

Stödet till utlandsstyrkorna innefattar inte bara utbildning utan FOI har även bistått med identifiering av oidentifierade stridsdelar och ammunitionskomponenter, och indirekt i Försvarsmaktens undersökningsgrupp (FMUK) vad gäller attack mot RG32 (Galten) där FOI personal deltar. FOI gör även analys av ammunition som är använd mot svenska förband och annan forensisk analys i samband med vapen användning.

I arbetet med hot- och riskanalys är utveckling av riskvärderingsverktyget Swerisk en viktig aktivitet. Verktyget ska bland annat användas vid riskområdesbedömning i samband med röjning av oexploderad ammunition (OXA).

Stöd till Försvarsmakten och Fortifikationsverket har lämnats avseende oförbränt krut i skjutbanläggningar. Hälsorisker och rikoschettgenskaper för miljöammunition har undersökts för Försvarsmaktens behov.

Huvuddelen av forskningsprojekten inom FoT har idag internationellt samarbete, vilket både ökar kvaliteten och ger en positiv utväxling på de insatta resurserna.

Inom många områden är idag civil forskning drivande. Genom samverkan med och utnyttjande av sådan forskning kan dessa resultat utnyttjas för Försvarsmakten. Ett exempel på hur man kan föra in civil UoH²⁰-forskning i den experimentella försvarsforskningen för vidare implementering i materielsystemutvecklingen beskrivs i rapporten "Signalbehandling med nya processorarkitekturer". Arbetet har strävat mot att höja realtidsförmågan i sensornära signal/bild-behandling utgående från volymmässigt mer kompakt hårdvara som också förbrukar mindre elektrisk effekt. Detta skapar bl.a förutsättningar för att öka uthålligheten med soldatsystem och små plattformar.

CBRN och Miljö

Området CBRN²¹ och Miljö inriktar sig huvudsakligen mot hotbedömning samt utveckling av olika former av skydd av soldaten/människan och miljön, dvs. verksamheten utgår från mänskliga behov i en CBRN-fientlig miljö. Verksamheten omsätter ca 88 mnkr och omfattar följande delområden: a) Egenskaper och effekter av farliga ämnen, b) Fysiskt skydd och sanering, c) Farliga ämnens spridning i luft, mark och vatten, d) CBRN-hot, e) Detektion, provtagning och analys, f) Miljö och g) Hälsorisker.

Området har under året fortsatt en anpassning av forskningsverksamheten till de utmaningar som Försvarsmakten står inför idag och i framtiden. Ett exempel på detta är att FOI under året skickat CBRN-specialister för att bland annat undersöka aktuella luftföroreningar i Kabul. Målet var att tillsammans med den afghanska myndigheten

²⁰ Universitet och högskolor

²¹ Chemical, biological, radiological and nuclear.

kartlägga miljöfaror. Undersökningarna kommer att ligga till grund för olika åtgärder i syfte att skydda såväl den militära personalen som den afghanska befolkningen.

Inom miljöområdet har FOI bland annat framgångsrikt ansvarat för genomförandet av ordförandekonferensen "Environment Climate Change and Security – Facing the Challenges". Ett forskningsprojekt, med syfte att kartlägga och analysera de delar inom försvarsmiljö- och miljösäkerhetsområdet som är av särskild relevans för Försvarsmaktens förmåga på såväl kort som lång sikt, har startats upp under året.

Inom området detektion, provtagning och analys har FOI bland annat överfört ett stort antal metoder för identifiering av biologiska smittsamma och kemiska farliga ämnen till Försvarsmaktens mobila laboratorier. FOI har också stöttat Försvarsmakten i deras arbete med övningen RECCEX²² bl.a. med utformning av övningar, skydd kring övningar samt framtagande av metoder att användas vid övningen. Inom projektet B-detektion har under året ett koncept demonstrerats där ett av Försvarsmaktens B-varnings-system (FLAPS) har länkats samman med en aerosolprovtagare. Det sammankopplade systemet uppvisades för representanter från Försvarsmakten (SkyddC) under ett fältförsök för B-detektion som hölls i september 2009.

Ett EDA-projekt inom området spridning i luft har avslutats under året. I projektet har länders spridningsmodellkedjor för CBRN ingående jämförts samt de viktigaste utvecklingsbehoven kartlagts. Inom området B-analys fortgår ett EDA-projekt med syftet att etablera ett strategiskt europeiskt bioförsvarslaboratorium.

5.1.2 Civila myndigheter

Området omfattar uppdrag från svenska myndigheter (utom Försvarsmakten, FMV och Fortifikationsverket), andra icke vinstdrivande statliga aktörer samt kommuner och landsting. En betydande del av uppdragen inom detta område berör det svenska samhällets säkerhet.

Under år 2009 har FOI genomfört drygt 100 uppdrag från totalt 21 olika myndigheter och organisationer inom marknadsområdet. Med undantag för uppdrag från Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB), är uppdragen normalt små och av kunskapsstillämpande och inte av kunskapsuppbyggande karaktär. Ett antal händelser utanför FOI:s kontroll bedöms ha haft viss negativ effekt på några myndigheters möjlighet att lägga uppdrag på FOI.

Exempel på uppdrag från MSB är tre forskningsprojekt under Sveriges avtal med USA om samarbete inom säkerhetsområdet; "Chemical Forensics and Attribution Collaboration Project". Avtalspart i USA är DHS och samarbete sker med Lawrence Livermore National Laboratory och Pacific North West National Laboratory. Svenska parter är FOI, Statens kriminaltekniska laboratorium och Livsmedelsverket. MSB har vidare under året ökat volymen på uppdragen inom IT-säkerhet och radarområdet, som t.ex. projekten: ISSI (International Sub millimeter Stand off Imager) och Säkerhet i digitala styr- och kontrollsystem till kritisk infrastruktur, t. ex. elnät och vattenförsörjning (SCADA).

²² Reconnaissance exercise, en övning med över 300 deltagare med det övergripande syftet att öka nordisk samverkan samt att multinationellt träna och utbyta metoder och erfarenheter i syfte att kunna agera i sammansatta CBRN-förband inom ramen för en internationell insats.

Under året har MSB tillsammans med Försvarmakten finansierat en förstudie inom kontaminering och dekontaminering för att kartlägga och analysera behovet av kunskapsutveckling och forskning inom området. Studien har förutom FOI involverat ett tiotal intresserade myndigheter och resulterat i ett antal förslag till forskningsområden. Förslagen, som baseras på myndigheternas förslag och prioriteringar, kommer att bearbetas vidare och konkretiseras under 2010. Berörda myndigheter har visat stort intresse samt varit positiva till detta samlade angreppssätt.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), har beställt ett stort antal mindre uppdrag, bl.a. mätning av strontium i mjölk, förbättring av SSM:s detektionsfordon och finansiering av FOI:s deltagande i den nationella strålskyddsberedskapen.

Energimyndigheten har under 2009 finansierat en förstudie om plasmastyrd förbränning. Inom ramen för denna förstudie har en ansökan om fortsatta studier lämnats in.

FOI genomförde, tillsammans med Rejäl kommunikation, en krismedieövning med ett av Stockholm stads bolag. Syftet var att öva bolagets krishanteringsorganisation både i att hantera den faktiska krisen, och den mediekris som skapas parallellt. Övningen blev en framgång och enligt egen utsago ökade bolaget sin förmåga till krishantering.

5.1.3 Näringsliv

Inom marknadsområdet näringsliv genomförs verksamhet på uppdrag av kunder inom främst företag och liknande organisationer i Sverige.

Syftet med att bedriva verksamhet inom marknadsområdet näringsliv är att stärka och utveckla FOI:s roll som innovationskraft för näringslivet, men verksamheten bidrar även till att säkerställa att viktig kompetens kan bibehållas vid FOI. Det är också viktigt att föra över teknik och kunskaper som tagits fram åt Försvarmakten, så att de nyttiggörs inom det civila samhället. Mot näringslivet arbetar FOI också för att göra om direkt militär teknik till civil teknik så kallad "dual use". Genom samverkan med näringsliv och civil forskning underlättas även utnyttjandet av den civila forskningens rön och tekniska lösningar för försvarstillämpningar.

2009 var ett ekonomiskt kärvt år för stora delar av företagsvärlden. Även relativt okända områden som säkerhet och försvar har haft problem att hitta finansiering. Detta har visat sig i en minskad intäktsvolym från näringslivet under 2009.

Under 2009 har FOI genomfört uppdrag för ett 70-tal kunder och haft en total intäktsvolym på cirka 29 mnkr. Av dessa uppdrag kan bland annat nämnas att FOI varit med och utvecklat tekniker för att leta olja eller andra naturtillgångar under havsbotten med hjälp av undervattenskunskap, ursprungligen framtagen för militära tillämpningar. FOI har också utfört uppdrag åt fordonsindustrin med förbättringar inom bilsäkerhetsområdet med hjälp av kunskap framtagen inom sensorområdet. FOI har vidare utfört uppdrag åt svensk flygindustri med utbildningar och övningar för att stärka deras förmåga att hantera eventuella terrorhandlingar.

5.1.4 Utländska kunder

Området omfattar uppdrag både från utländska statliga och privata aktörer och verksamheten genomförs både under offentligrättsliga och civilrättsliga (tjänsteexport) avtal. I de förra fallen sker detta ofta i nära anslutning till FOI:s verksamhet inom ramen för internationella samförståndsavtal (se 4.3. ovan) och inte sällan är uppdragen också till nytta för det svenska försvaret då de kan bidra till att finansiera viktiga kompetensområden. Uppdragen bidrar vidare till att vidga och fördjupa FOI:s kontakter med utländska forskningsorganisationer både inom försvarssektorn och inom den civila sektorn. FOI:s forskningsuppdrag kan även fungera som ett första steg i en samverkan med landet som kan skapa möjligheter för svenskt näringsliv att komma in och sälja både militära och civila produkter.

Uppdrag från utländska kunder stärker den kompetensbas FOI byggt upp för Försvarets behov och bidrar till att finansiera FOI infrastruktur och myndighetsgemensamma kostnader.

FOI strävar efter att vara ledande leverantör av forskningsbaserad kunskap om försvar och säkerhet till nuvarande och nya kunder, samt att vara ett konkurrenskraftigt alternativ på en öppen internationell marknad.

Försvaret strävar efter en mer marknadsmässig upphandling av försvarsmateriel på en internationell marknad. I detta ingår en allt högre grad av internationellt samarbete. Detta ställer krav på att svensk försvarsindustri också agerar på en internationell marknad där samarbete och export är självklara komponenter. För försvarsforskningen innebär det att de gamla mönstren med nationellt definierade behov, FoU inom landet och tillverkning i nationell industri, inte längre är styrande. Försvarsforskningen måste följa med i internationaliseringen och samarbeta, såväl med Försvarmakten och industrin i deras internationella relationer, som att bygga upp egen internationell konkurrenskraftig kompetens. Den ökade internationaliseringen leder till att fler utländska aktörer kommer in på FOI:s spelplan, vilket leder till både ökad konkurrens och breddad kundbas för FOI. Detta kräver att FOI fokuserar på starka nischer och stärker kontakterna med tänkbara samarbetspartners både nationellt och internationellt. FOI måste gå från att vara allt för en uppdragsgivare till att vara bra på färre saker för flera olika kunder.

Vid marknadsinsatser mot andra länder ska hänsyn tas till Försvarmaktens, FMV:s och i Sverige baserad industris prioriteringar. Styrande ska också vara FOI:s rent kommersiella intressen.

I enlighet med ovan har FOI under året initierat en kartläggning av Indien och Brasilien för att få en bild av var FOI passar in i respektive land. Detta gör FOI i samverkan med regeringens MoU-delegation. Under året har även aktiviteter riktats mot Australien och Sydkorea. I det senare fallet sker detta nära den mellanstatliga MoU-verksamheten. Samarbetet bidrar till att viktig svensk kompetens och infrastruktur kan vidmakthållas och utvecklas.

5.1.5 Forskningsfinansiärer

Området omfattar uppdrag från svenska, utländska och överstatliga forskningsfinansiärer inklusive EU, Europeiska försvarbyrån (EDA) samt universitet och högskolor. Uppdragen har en viktig roll för den långsiktiga utvecklingen av FOI:s kompetens och för att skapa internationella forskningsnätverk. Uppdragen kan ofta fungera som bryggor mellan militär och civil forskning och utförs till stor del i nära samverkan med forskargrupper från såväl akademi som näringsliv, vilket skapar starka och livaktiga nätverk.

Inom stora delar av FOI:s verksamhetsområden finns goda förutsättningar att ta vara på möjligheter till "dual-use" i såväl utveckling av ny forskningsbaserad kunskap som nyttiggörande av tidigare uppbyggda kompetenser och resurser. FOI har etablerat en mycket god domänkunskap inom säkerhetsforskningsområdet, och har lyckats positionera sig väl i pågående forskningsprogram, såväl nationellt som internationellt.

Ett utmärkande drag för säkerhetsområdet är nödvändigheten att även beakta potentiella svagheter som beror på komplexa samband där etablerade ansvarsgränser överskrids. Detta blir särskilt viktigt när medvetna aktörer som terrorister och kriminella nätverk söker efter sårbarheter att exploatera. När samhället blir mer och mer komplext behövs därför en ständig ström av socio-tekniska innovationer för att inte säkerhetsproblemen ska växa oss över huvudet. Detta kan sägas vara bakgrunden till de demonstrationsprogram för säkerhetslösningar på s.k. system-av-systemnivå som finns i EU:s sjunde ramprogram. FOI har i detta sammanhang en nyckelroll, bl.a. genom att leda projektet DEMASST²³, som utgör förstudien för ett av de två första programmen av detta slag. Inriktningen är säkerhet i regionala och urbana masstransportssystem.

Climatools är ett samarbete, mellan Umeå universitet, Konjunkturinstitutet, Kungliga Tekniska högskolan och FOI, som finansieras av Naturvårdsverket. Syftet är att utveckla verktyg åt beslutsfattare i kommuner för att kunna anpassa samhället till klimatförändringar. Under året har programmet genomgått en halvtidsutvärdering vars positiva resultat gjorde att en fortsättning beviljades. Som ett led i att stärka och utveckla FOI:s roll som innovationskraft i samhället har också verksamhet syftande till att säkerställa att planeringsverktyg som utvecklas också blir nyttiga för de avsedda användarna, t.ex. kommunala planerare.

FOI har under 2009 framgångsrikt byggt upp verksamhet inom explosivämnesdetektion, bl.a. genom flera beviljade projekt inom både EU:s och det nationella säkerhetsforskningsprogrammet. DETEX är ett FOI-lett samarbetsprojekt inom det svenska säkerhetsforskningsprogrammet, delfinansierat av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), FMV och Vinnova. Projektet syftar till att utveckla metoder för avståndsdetektion av explosivämnen.

Inom det flygtekniska området har tre projekt inom EU:s sjätte ramprogram, samt åtta projekt inom det sjunde ramprogrammet bedrivits. Det största av dessa projekt är MAAXIMUS, vilket har som mål att utveckla metodik för snabb utveckling av avancerade kompositstrukturer, som hela tryckkabiner, genom framtagning av numeriskt tillförlitlig virtuell strukturdimensionering samt ny kompositteknologi. FOI

²³ Demo for mass transportation security

leder det största delprojektet inom MAAXIMUS, vilket består i att utveckla nya beräkningsmetoder av storskaliga strukturproblem med över en miljard frihetsgrader.

På området CBRN-skydd och säkerhet har under året flera projekt startats inom nya nischer, och kundnära kontakter har kunnat etableras. Som exempel kan nämnas ett projekt finansierat av Rymdstyrelsen där satellitdata används för topografisk avläsning och sedan anpassas till spridningsmodeller i stadsmiljö. Vidare pågår projekt, CREATIF och IMPROVE, med finansiering från EU för att etablera nätverk av testfaciliteter för CBRNE-detektorer respektive skapa en riskbedömningsmall för att upprätta beredskapsplaner för särskilt sårbara s.k. SEVESO-2-anläggningar.

Inom ramen för MSB:s forskningsprogram driver FOI tillsammans med Stockholms universitet forskningsprojektet Controlled information security. Forskningen är centrerad kring den problematik som omgärdar koordinationen av människor, organisation och teknik för att upprätthålla adekvat informationssäkerhet. Huvudsyftet är att göra informationssäkerhet mätbart genom ett ramverk för värdering av såväl icke-tekniskt som tekniskt orienterad säkerhet.

Inom ICT²⁴-delen av EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling leder FOI ett projekt (www.prometheus-fp7.eu) för att ta fram nya metoder för att automatiskt upptäcka onormala händelser i olika miljöer, baserat på information från flera heterogena sensorer (video, IR och akustik). Syftet är att tidigt kunna identifiera ovanliga händelser för att t.ex. förhindra konflikter i folksamlingar eller att kunna hjälpa äldre eller andra i behov av tryggare hemmiljö.

FOI har under året gjort avsevärda ansträngningar för att utarbeta ansökningar och strategiska samarbetsinitiativ till civila forskningsfinansiärer, både nationellt och internationellt.

- FOI deltar i 22 nya ansökningar till den utlysning, som stängde i november 2009, inom EU:s sjunde ramprogramms säkerhetsforskningsdel (FP7-SEC).
- Inom flygområdet har FOI varit fortsatt framgångsrik i sina ansökningar till EU:s sjunde ramprogram, med ett utfall som är mer än dubbelt så bra som det europeiska genomsnittet.
- Inom det nya ”Clean Sky”-programmet har FOI fått två av tre ansökningar godkända under första ansökningsomgången.
- FOI ingår i konsortiet "Security Link", som är ett centrum för tvärvetenskaplig forskning inom krishantering, säkerhet och skydd av infrastruktur. Konsortiet med Linköpings universitet som ansvarigt universitet har som ett av två centra erhållit medel från regeringens satsning på strategisk forskning inom säkerhets- och krisberedskapsområdet.

Den forskning som genomförs på uppdrag av forskningsfinansiärer, som till exempel VINNOVA och EU, erbjuder möjlighet till en internationell benchmarking av institutets kompetens och resurser samt goda möjligheter att i samverkan med andra forskargrupper utveckla FOI:s kärnkompetens. Speciellt i EU-ansökningarna

²⁴ Information and Communication Technology

konkurrerar FOI med hela Europas civila forskningskompetens. Den forskningsfinansierade verksamheten ger även stora möjligheter för Försvarsmakten och andra svenska aktörer inom försvar och säkerhet att säkra tillgång till, utveckla och nyttiggöra kompetens från civil forskning. Omvänt gäller att de projekt som genomförs ger goda möjligheter för institutet att bidra till samhällsnytta genom att nyttiggöra resultat och kompetens i sektorer utanför försvarssektorn. Speciellt i samverkan med aktörer som EU finns goda möjligheter att tydligt etablera svenskt kunnande och stärka svenska företag på europamarknaden. Den kunskap som byggs upp genom uppdragen inom säkerhetsområdet är även värdefull för försvaret, då tillämpningar inom säkerhetsområdet och för försvaret bygger på i huvudsak samma grundkompetenser. Deltagande i EU-projekt ger en stor utväxling av den svenska statens insats eftersom andra länder och EU-kommissionen finansierar en betydande del av projektets totala kostnader och därmed det slutligt uppnådda resultatet.

5.1.6 Utvecklingen av uppdragsvolymen per kund eller kundkategori

Uppdragsvolymen från FOI:s kunder har totalt ökat med 19 mnkr eller med cirka 2 procent jämfört med 2008. Den totala volymen och förändringarna framgår av nedanstående tabell.

Kunder/kundkategori	Förändring i tkr	Förändring i procent	2009 tkr	2008 tkr	2007 tkr
Försvarsmakten (FM) ¹⁾	21 462	4	585 694	564 232	734 816
Försvarets materielverk (FMV)	-9 910	-5	176 102	186 012	190 793
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	685	2	40 362	39 677	20 325
Försvarshögskolan (FHS)	-1 992	-79	526	2 518	3 728
Övriga statliga myndigheter och affärsverk	7 643	13	66 975	59 332	59 157
Övriga svenska kunder	-17 406	-31	38 013	55 419	55 002
EU	5 881	30	25 704	19 823	13 252
Övriga utländska kunder	12 642	32	51 918	39 276	40 212
Totalt	19 005	2	985 294	966 289	1 117 285

¹⁾ För 2007 ingick 56 143 tkr i bidrag för avveckling av verksamheten i Bromma.

²⁾ För åren 2008 och 2007 redovisas de sammanlagda intäkterna för de tidigare myndigheterna KBM och SRV.

På Försvarsmaktssidan har ökningen till största del berott på en ökad efterfrågan på FOI:s uppbyggda kunskap för att lösa konkreta frågeställningar och för framtagande av underlag i deras olika processer. Däremot har det skett en volymminskning från FMV:s sida, till stor del beroende på minskningar inom uppdrag som berör materielbeställningar och teknologiuppdrag.

Inom statliga myndigheter och affärsverk härrör en stor del av uppdragsökningen från Luftfartsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten och polisen. Volymen från övriga svenska kunder har minskat, till stor del beroende på minskade beställningar från försvarsindustrin, oljeprospekteringsföretag och kommuner och landsting.

Ökningen för EU-området beror på att utfallet av de ansökningar som har gjorts under tidigare år inom FP7, då framförallt inom Säkerhetsprogrammet och Transportområdet, har börjat att falla ut.

Vad gäller utländska kunder beror en stor del av ökningen på ökade uppdrag från Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization, Preparatory Commission (CTBTO) i Österrike och Defence Science and Technology Agency (DSTA) i Singapore, men även nya kunder har tillkommit.

5.2 Forskning, kompetens och resursutveckling inom krisberedskapsområdet

FOI ska tillgodose behov av forskning, kompetens och resursutveckling hos uppdragsgivare inom krisberedskapsområdet. Myndighetens forskningsresultat och kompetens ska spridas, nyttiggöras och tillämpas inom krisberedskapsområdet. De medel som rekvideras från anslag 2:4 Krisberedskap ska bidra till att vidmakthålla grundkompetens och infrastruktur inom CBRN-verksamheten. Inriktning av forskningsverksamheten ska ske i samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Återrapportering 14: FOI ska redovisa:

- utvecklingen av uppdragsvolymen per kund eller kundkategori inom krisberedskapsområdet,
- exempel på tillämpningar av forskningsresultaten inom krisberedskapsområdet,
- åtgärder som har vidtagits för att nyttiggöra forskningsresultaten inom krisberedskapsområdet samt
- hur de medel som rekviderats från anslag 2:4 Krisberedskap har fördelats och hur de bidragit till FOI:s framtida förmåga att tillgodose kunskapsbehov inom krisberedskapsområdet.

5.2.1 Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori

Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori framgår av tabell i avsnitt 5.1.6.

5.2.2 Tillämpningar inom krisberedskapsområdet

FOI är Sveriges största samlade forskningsorganisation när det gäller kompetens som rör samhällets säkerhet.

FOI har anlåtats av Sida för att hjälpa till med utvecklingen av ett system för katastrofvarning inom ramen för Tsunamifonden, som bildades som en effekt av flodvågskatastrofen i Thailand 2004. Tsunamifondens största donatorer är Sverige och Thailand, och FOI sitter med i det beslutande rådet tillsammans med Sida. Fonden administreras av ESCAP²⁵, dvs. FN:s ekonomiska och sociala kommission för Asien och Stilla Havsområdet.

FOI har fortsatt sin satsning på att söka bidrag ifrån EU:s säkerhetsforskningsprogram (7:e ramprogrammet). Under året har 22 ansökningar inlämnats inom området Security. FOI har under de senaste åren lyckats etablera sig i den absoluta toppen inom EU:s säkerhetsforskning. Även EU-forskningsprojekt inom tillämpningsområdena transport-, informations-, och kommunikationsteknik samt hälsa har stor betydelse, och var tillsammans 2009 fler till antalet än EU-säkerhetsprojekten.

I december höll FOI Centre for Advanced Sensors, Multisensors and Sensor Networks (FOCUS) en workshop om svensk säkerhet. FOCUS är ett av åtta

²⁵ United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific

kunskapscentrum som startats med delfinansiering från Vinnova, SSF²⁶ och KK²⁷-stiftelsen. Workshopen syftade till att ge en överblick över den pågående säkerhetsforskningen i Sverige inom det nationella säkerhetsforskningsprogrammet och över projekt med svensk medverkan i EU:s säkerhetsforskningsprogram. Centrala nationella aktörer inom området fick ge sin syn på drivkrafter och strategier för den framtida säkerhetsforskningen i Sverige.

5.2.3 Åtgärder för att nyttiggöra forskningsresultaten inom krisberedskapsområdet

FOI har under året genomfört ett flertal olika aktiviteter för att nyttiggöra forskningsresultaten utanför det militära försvaret.

Under hösten höll FOI exempelvis ett föredrag i Stockholm på Transportseminariet om beroendeanalyser inom säkerhet och teknikutveckling i transportsektorn. I Sverige finns starka beroenden mellan olika transportstöd. Beroendeanalyser gör krissituationer hanterbara, reducerar risken för omfattande störningar och minskar därmed hela samhällets sårbarhet. Beroendeanalyser är en beståndsdel av de risk- och sårbarhetsanalyser som görs vid FOI. Vid FOI finns experter som bistår olika företag med metod- och analysstöd. Beställare är de som arbetar med övergripande krisberedskapsfrågor inom transportsektorn och kontinuitetsplanering.

FOI har tagit fram en handbok om den civila krishanteringen i EU. Boken är skriven av en rad krishanteringsexperter vid FOI. Handboken, "Crisis Management in the European Union", innehåller en översikt över hur det europeiska krishanteringssystemet ser ut, och ger en inblick i EU-politikens utveckling på området, tillsammans med konkret kunskap om de centrala krishanteringssystemen inom EU. Målgrupper är departement och myndigheter inom EU, studenter och journalister.

I juni bjöd FOI in till en kunskaps- och kompetensmessa, kallad "För säkerhets skull". FOI visade upp sin forskning och det konkreta stöd på säkerhetsområdet som FOI erbjuder olika uppdragsgivare som Stockholms stad, svenska myndigheter, regeringen och EU såväl som FN. Med stöd av presentationerna och FOI:s experter på plats fick deltagarna information om FOI:s verksamhet inom miljö- och hälsoriskbedömningar, infrastrukturens säkerhet, nedrustnings- och säkerhetsfrågor, farliga ämnen, IT-säkerhet, omvärldsanalyser, utvärdering och övningar samt risk- och sårbarhetsanalyser bland mycket annat.

FOI erbjuder kurser inom flera områden som är relevanta för krisberedskapsområdet, exempelvis Kurs i elektronisk säkerhet. Kursen erbjuder en bred genomgång av dagens elektroniska system och säkerhetsproblematik. Några berörda områden är radiostörning, radiopejling och IT-säkerhet. Kursen erbjuds för både försvaret och civila myndigheter.

Under oktober anordnade FOI en konferens om klimatförändringar och säkerhet, "Environment, Climate change and Security – Facing the Challenges", som hölls vid Försvarshögskolan. Under konferensen diskuterades klimatförändringarnas påverkan på säkerheten utifrån ett brett perspektiv, där länkarna mellan klimat, säkerhet och utveckling speciellt låg i fokus. Säkerheten beskrevs utifrån flera perspektiv, den enskildes säkerhet, territoriell och global säkerhet. Konferensen samlade en bred deltagarskara från nästan samtliga EU:s medlemsstater och flera observatörländer

²⁶ Stiftelsen för strategisk forskning

²⁷ Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling

som Kina, Australien, Ryssland och USA. Här fanns representanter från olika delar av samhället; militärer, beslutsfattare, forskare och biståndsarbetare.

Under våren hölls en workshop vid FOI i syfte att skapa ett globalt forum för att motverka biologiska risker, Global Forum on Biorisks. Arrangemanget var ett samarbete mellan Center for Strategic and International Studies (CSIS), baserat i Washington D.C. USA och FOI. Syftet var att skapa interaktion, diskussioner och samverkan på global nivå för att motverka och hantera biologiska risker, oavsett om dess ursprung är aktörsbaserat eller naturligt genererat.

Meningen med ett globalt forum är att engagera olika sektorer inom det biologiska området, från departement och myndigheter till industri och forskningssektor. Bland deltagarna fanns representanter från Regeringskansliet, Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC), närmast berörda nationella myndigheter som Smittskyddsinstitutet, Statens veterinärmedicinska anstalt, representanter från forskningsinstitut bland annat från Sveriges lantbruksuniversitet och Laboratory for Molecular Infection Medicine vid Umeå universitet samt representanter för industrin, däribland AstraZeneca AB och Vironova AB.

5.2.4 Användning och fördelning av medel från anslag 2:4 Krisberedskap

FOI har erhållit medel i enlighet regleringsbrev för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I regleringsbrevet anges att ”utöver CBRN-beställningar till Totalförsvarets forskningsinstitut ska, efter samråd om långsiktig inriktning, 18 000 000 kronor från anslagsposten utbetalas till Totalförsvarets forskningsinstitut för att bidra till myndighetens vidmakthållande av grundkompetens och infrastruktur hänförligt till CBRN-verksamheten. Inriktningen ska ske i samråd med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)”.

Därutöver har FOI erhållit 600 tkr för sitt arbete som stödmyndighet till samverkansområdet Farliga ämnen (SOFÄ). De 18 000 tkr som har erhållits för grundkompetens och infrastruktur har fördelats enligt följande:

Projekt	tkr
Systemnivå: Hotbedömning, risk- och sårbarhetsanalys	2 000
Spridningsberäkningar	1 000
Analys och detektion av högtoxiska kemikalier	2 000
Katastroftoxikologi	2 500
Grundkompetens för operativt stöd vid händelser med kemiska ämnen	500
Laboratorieberedskap B	3 000
Experimentell hotbedömning B	3 500
Radioaktiva ämnen och kärnämnen	3 000
Kontaminering och dekontaminering (förstudie)	500
Totalt	18 000

Verksamheten i de ovan beskrivna projekten har resulterat i följande utveckling av myndighetens framtida förmåga att tillgodose kunskapsbehov inom krisberedskapsområdet:

FOI:s förmåga att bidra till hotbedömningar samt risk- och sårbarhetsanalyser på en högre systemnivå inom CBRN-området har utvecklats.

Arbetet har under året fokuserats på att skapa en plattform på FOI för den samlade kunskapen om hot, risker och sårbarhet som rör CBRN-området, samt för hur FOI kan använda kunskapen effektivt i utbildningar och övningar. FOI:s förmåga att bistå svensk krisberedskap med operativt expertstöd, i form av riskmallar och andra verktyg vid avsiktliga utsläpp eller olyckor som innebär spridning av farliga ämnen i luft, har utvecklats.

Medlen har möjliggjort en etablering och ett vidmakthållande samt en bred kompetens till stöd för samhällets förmåga att bedöma hot, risker och konsekvenser avseende avsiktlig spridning av smittämnen genom en ökad förståelse för mikroorganismers överlevnad i miljön.

FOI:s tillgång till grundkompetens inom områdena hälsoeffekter, medicinskt omhändertagande, triage och diagnostik vid kemiska katastrofer till stöd för svensk krisberedskap i allmänhet och SoS/KcC i synnerhet har säkerställts. Även möjligheten för FOI att långsiktigt vidmakthålla grundkompetens vid FOI för att kunna ge expertstöd till civila myndigheter och operativ personal, både i förebyggande arbete och vid akuta händelser med kemiska ämnen, har förbättrats.

Medlen har även bidragit till att FOI har kunnat vidmakthålla och vidareutveckla FOI:s grundkompetens inom området analys och detektion av högtoxiska kemikalier för att säkerställa förmågan att lösa svåra analysfrågeställningar åt det civila krishanteringsystemet. FOI:s bidrag till svensk laboratorieberedskap på B-området har utvecklats genom att upprätthålla, och utveckla grundkompetens och infrastruktur så att dessa blir ett naturligt komplement till övriga myndigheter inom Forum för BeredskapsDiagnostik (FBD). Inom RN²⁸-området har FOI bedrivit forskning och kunskapsuppbyggande verksamhet för den nationella strålskyddsberedskapen och för att utveckla FOI:s expertresurs. Det gäller främst mätmetoder samt tolkning av mätdata samt upprätthållande av kunskaper om strålningsdetektion och dosimetri.

En förstudie, samfinansierat från Försvarens FoT-anlag, har genomförts som ökar samhällets förståelse och kunskap om kunskapsbrister och förmåga rörande hela kedjan från kontamination till dekontamination. Denna ligger till grund för framtida formuleringar av forskningsbehov för att på sikt stärka samhällets beredskap bl.a. inom området sanering.

²⁸ Radioaktiva och nukleära

6 ÖVRIGA MÅL OCH ÅTERRAPPORTERING

6.1 Relevans

FOI ska i enlighet med myndighetens instruktion bedriva verksamheten med beaktande av krav på relevans.

Åtterrapporing 3: FOI ska visa och kommentera hur myndighetens verksamhet har bedrivits för att uppfylla målet genom att redovisa:

- kundnyttan,
- åtgärder som har vidtagits för att öka kundnyttan,
- det totala antalet slutprestationer till uppdragsgivare, inkl. milstolpar till Försvarmakten samt
- åtgärder som vidtagits för att kompetensen ska utvecklas mot framtida behov.

6.1.1 Kundnyttan

Tidigare år har under denna rubrik redovisats resultatet av FOI:s kundenkäter avseende FoT-verksamheten, alternativt mer övergripande enkäter. Under 2008 gjordes en intern utvärdering av värdet av de årliga enkäterna avseende FoT, vilken resulterade i att dessa avskaffades till förmån för de mer övergripande enkäterna med lägre genomförandefrekvens. Detta innebär att för 2009 har ingen FOI-övergripande kundenkät avseende kundnytta genomförts, eftersom en sådan gjordes 2008.

I enkäten år 2008 fick FOI mycket höga betyg på samtliga frågor gällande överföring av resultat till kunden. Vidare ansågs resultaten vara lättförstådda och komma till användning. FOI:s personal fick mycket höga betyg, såväl beträffande kompetens som för resultatorienteringen. FOI fick vidare höga betyg på flera frågor som kopplar till affärsmässighet. Kunderna upplevde att FOI förstod deras behov och var lyhörda för förändringar i uppdraget. FOI ansågs ha ett gott rykte även utanför försvaret.

Undersökningen visade också att FOI borde kunna förbättra personalens pedagogiska förmåga. Vidare framgick att FOI behöver bli bättre på att förmedla FOI:s samlade kunskap och på att påvisa nytta med forskningsresultaten.

FOI har en bred kontaktyta med uppdragsgivarna inom Försvarmakten och FMV, bl.a. har FOI 13 forskningsområdesföreträdare som på uppdrag av Försvarmakten deltar i Försvarmaktens Forsknings- och Teknikutvecklingsprocess (FoT-process). Genom dessa nära kontakter kan FOI:s kompetens inriktas mot Försvarmaktens behov, och FOI kan ge riktat stöd till olika delar av Försvarmakten och FMV. Försvarmakten uppfattar att FOI deltar på ett bra sätt i denna process både vad gäller inriktning, produktion och leveranser.

6.1.2 Åtgärder som vidtagits för att öka kundnyttan

Stöd till Försvarmaktens koncept- och experimentenhet

Försvarmaktens koncept- och experimentenhet (FMKE) är en naturlig partner vid överföringen av forskningsresultat från FOI till Försvarmakten. FOI medverkar i FMKE både med expertkompetens och "produkter". Som exempel kan nämnas MilWiki, som är en Wikipedia för försvaret, verktyg för att hantera Rules of Engagement (ROE), samt den nya kunskapsportalen KUPAL.

VB-funktionen

Med syfte att öka nyttan av och ge Försvarmakten snabb access till FOI:s olika kompetenser inrättade FOI år 2005 en dygnetrunt-passning/telefonjour på FOI - 24/7 VB²⁹-funktion.

FOI och VB-funktionen ger, vid akuta problem, snabb åtkomst till relevant kunskap och tillgång till experter och kompetensgrupper inom FOI:s hela kompetensutbud. Funktionen utformades initialt för att kunna ge stöd till utlandsstyrkan, men tillgodoser naturligtvis Försvarmaktens akuta behov av expertstöd även vid andra insatser/verksamheter.

Från och med 2009-01-01 vidgades, genom regeringsbeslut, möjligheten att på kort varsel avropa FOI stöd, till krishanteringssystemets övriga aktörer. FOI har därför under 2009 utvidgat den VB-funktion som togs fram för försvarets behov till att även innehålla TiB³⁰-funktionen. Härigenom har det skapats möjligheter för samtliga myndigheter med operativt ansvar att få snabbt stöd från FOI samlade kompetens.

Under 2009 har FOI VB-funktion lämnat stöd på avrop från exempelvis svenska armé- och marinenheter i utlandsstyrkan avseende hot och verkansanalyser. I samband med den nordkoreanska kärnsprängningen levererades på avrop från UD omedelbart resultat från FOI mätningar och analyser.

Integrerad materielledning

Den integrerade materielledningen (IML), som bemannas av personal från Försvarmakten, FMV och FOI, har som huvuduppgift att samordna och utveckla teknik- och materielförsörjningen i hela livscykeln, från "hot till skrot". Detta görs bl.a. genom att IML initierar och genomför olika former av beredningar för ärenden som berör teknik- och materielförsörjningen.

IML-beredningen "Ökad nytta i materielförsörjningen av Försvarmaktens FoT och FOI" föreslog att FOI skulle etablera och bemanna en roll kallad materielsystemföreträdare på Försvarmaktens produktionsledning (PROD). Denna roll har etablerats under hösten 2009. Materielsystemföreträdare (MSF) utgörs av FOI personal, som inom PROD ska stödja materielprocessen ur ett forskningsperspektiv så att forskningen och relevanta forskningsresultat tydliggörs, utnyttjas och på ett effektivt sätt omhändertas i materielförsörjningen.

²⁹ Vaktavande befäl

³⁰ Tjänsteman i Beredskap

Kunskapsöverföring

FOI levererar varje kvartal ett antal milstolpar till Försvarmakten. Totalt resulterar dessa milstolpar i drygt 300 rapporter och memon. Av levererade memon utgör cirka 40 stycken referat av kund-, demonstrations-, workshops- och seminariedagar. Detta är på ungefär motsvarande nivå som föregående år. Ett antal exempel på av FOI genomförda aktiviteter, som förmedlat kunskap till Försvarmakten med fokus på underlag till pågående insatser, har levererats till Försvarmakten.

KUPAL - försvarets kunskapsportal

FOI har utvecklat ett informationssystem, en kunskapsportal, baserat på modern Wiki-teknik på uppdrag av Försvarmakten. Visionen är att systemet ska vara ett kommunikationsmedel mellan FoU-utförare och Försvarmaktens avnämare. Merparten av utvecklingsarbetet blev klart under året. Under året har tillgängligheten byggts ut till alla deltagande myndigheter och funktionen har utprovats mot användare. En avancerad sökfunktion har lagts till.

Informationsdatabasen ska i inledningsskedet vara gemensam för Försvarmakten, FMV, FOI och Försvarshögskolan. Information i form av rapporter, beskrivningar, frågeställningar och planer ska göras tillgänglig och sökbar för både avnämare och utförare.

6.1.3 Slutprestationer till uppdragsgivare

Totala antalet rapporter och memon till uppdragsgivare under 2009 uppgick till 732 stycken. Motsvarande produktion för åren 2008 och 2007 var 781 respektive 669 stycken. Härutöver har FOI överfört resultat till uppdragsgivarna i form av ett stort antal seminarier, kunddagar, kurser och demonstrationer.

Enligt Försvarmaktens samlade beställning av Områdesinriktad forskning, Stöd till FM FoU-processen, Metod- och utredningsstöd samt OA-metoder skulle FOI under 2009 ha lämnat 368 leveranser (337 år 2008 respektive 361 år 2007). Av dessa har 345 eller 94 procent (299 eller 89 procent 2008 respektive 305 eller 84 procent 2007) levererats i enlighet med beställningen och 20 (30 år 2008, 42 år 2007) har levererats vid senare tidpunkt eller med förändrat innehåll. Återstående 3 (8 år 2008, 14 år 2007) har utgått eller senarelagts till 2010.

För ovanstående leveranser har FOI fakturerat 472,6 mnkr, vilket är 99,6 procent av beställningsvolymen. För 2008 fakturerades 99,0 procent och för 2007 fakturerades 99,7 procent.

Senareläggning eller förändring av leveranser har i samtliga fall omförhandlats med Försvarmakten. FOI bedömer att det är normalt att cirka 10 procent av avtalade leveranser omförhandlas med hänsyn till forskningsverksamhetens karaktär.

6.1.4 Åtgärder för att utveckla kompetensen mot framtida behov

Forskning måste planeras med ett fem- till tio-årigt perspektiv. Därför behöver FOI verksamhet som utvecklar kompetensen mot de bedömda framtida behoven. Det framtida behovet av forskning är relaterat dels till den tekniskt-vetenskapliga utvecklingen, dels till förändringar i uppgifterna inom områdena försvar och säkerhet samt till hur resurser och organisation för att utveckla försvar och säkerhet förändras.

Inom ramen för den kontinuerliga dialogen och beställningsprocesserna med kunder inom försvar och krisberedskap utvecklas en bild av de framtida behoven. Därigenom kan FOI utveckla kompetenserna för att kunna möta dessa behov.

Eftersom FOI inte har något basanslag för kompetensutveckling måste denna ske inom ramen för kundernas uppdrag. Det är i första hand i projekten i Försvarmaktens samlade FoT-beställning som detta sker. De uppdrag som FOI får inom EU:s ramprogram och de medel FOI får genom beviljade forskningsrådsansökningar kompletterar kompetensuppbyggandet. Men för att FOI fullt ut ska kunna utveckla kompetensen och för att över tiden kunna möta de framtida behoven, behöver FOI i ökad utsträckning även få kompetensutveckling inom ramen för övriga kunduppdrag. Därför beaktas kompetensutvecklingsaspekten i alla marknadsområdesgruppers arbete.

FOI:s samlade kunskap har delats in i 29 kompetensklossar. Varje kompetenskloss tillhör en ansvarig avdelning. Sammanhållande individer för varje kompetenskloss har utnämnts av GD. Dessa fick i maj uppdrag att ta fram nulägesbeskrivningar, enligt en gemensam mall, för kompetensklossarna. I detta arbete ingick även att göra en SWOT-analys (identifiera styrkor, svagheter, möjligheter och hot) för klossen. I september var dessa beskrivningar klara. Under hösten genomfördes nästa fas i arbetet, vars mål var att få fram handlingsplaner för kompetensklossarnas utveckling. Därför tog varje kompetenskloss fram ett förslag till inriktning för klossens utveckling de närmaste åren. Detta underlag bereddes först inom forskningsavdelningsledningarna, sedan gemensamt av FOI ledningsgrupp. Utifrån den där framkomna inriktningen i stort för FOI kompetensklossars utveckling gav respektive forskningsavdelning inriktning för handlingsplanernas utformning för de klossar avdelningen har ansvar för.

Förutom det arbete med den allmänna utvecklingen av kompetensen som sker inom ramen för kompetensklossarbetet har verksamheter som särskilt fokuserar på det framtida behovet av forskningskompetens genomförts, vilket redovisas nedan.

FOI har under året fortsatt att utveckla forskningsnätverk med civil forskning och utländsk försvarsforskning. Därigenom skapas tillgång till en bredare kompetensbas för att möta försvarets behov av forskning på kort och lång sikt.

Inom ramen för de särskilda medel på 16,9 mnkr för FOI-initierad forskning (strategiska forskningskärnor), som Försvarmakten ställt till FOI:s förfogande, har projekt med fokus på en rad framtidsinriktade kompetensområden bedrivits. Satsningarna inom de strategiska forskningskärnorna har erfarenhetsmässigt inneburit en väsentlig förnyelse i forskningen. Av den FOI-initierade forskningen har under de fyra senaste åren mer än två tredjedelar av projekten förts över till den ordinarie FoT-beställningen från Försvarmakten.

Ett exempel på ett projekt som initierades inom de strategiska forskningskärnorna är Explosivämnesdetektering. Detta explorativa projekt lade grunden för ett område där FOI idag har internationellt efterfrågad kompetens. Området explosivämnesdetektering har ökat från 1,5 mnkr år 2007, till 16,5 mnkr år 2009, vilket inkluderar både nationell och internationell finansiering (EU, EDA, DARPA).

Ett annat exempel från de strategiska forskningskärnorna är teknisk värdering av nya sensorförmågor för strid i bebyggelse. Projektet syftade till att undersöka möjligheterna till att utveckla ett handburet radarsystem för detektering av människor bakom väggar och hörn. Utrustningen har provats av bl.a. FMV och kompetensen som byggts upp i projektet har utnyttjats av ett svenskt företag som nu lanserar utrustningen för såväl militära som civila behov.

6.2 Vetenskaplig kvalitet

FOI ska i enlighet med myndighetens instruktion bedriva verksamheten med beaktande av krav på vetenskaplig kvalitet.

Åtterrapporing 4: FOI ska redovisa en bedömning av hur myndighetens verksamhet bidragit till målet, genom att bl.a. redovisa:

- andelen externt utvärderade kompetensgrupper som håller en internationellt hög klass på verksamheten och
- antalet vetenskapliga artiklar och referat i relevanta nationella och internationella vetenskapliga sammanhang.

6.2.1 Externt utvärderade kompetensgrupper

Under året har FOI:s verksamhet inom området sensorsystem utvärderats av en internationell expertgrupp. Resultatet var mycket positivt och verksamheten hos sju av de åtta utvärderade grupperna bedöms hålla en internationellt hög klass. Kompetensgrupperna Lasersystem, Radarsystem och Radarteknik bedömdes hålla internationell toppklass. Utvärderarnas viktigaste iakttagelser och rekommendationer sammanfattas i nedanstående punkter:

- Verksamheten inom IR-området har under senare år försvagats genom minskade intäkter och förlust av nyckelpersoner. Den har också spridits ut på flera kompetensgrupper som delvis uppvisar bristande samarbete. Utredarna menar att FOI snarast bör åtgärda denna situation.
- För att grupperna ska kunna hålla en internationell nivå även i framtiden är det viktigt att ta fram och genomföra en plan för vidmakthållande och förnyelse av nödvändig experimentell utrustning.
- FOI bör se över former och balans i dokumentationen av forskningsresultaten. En ökad vikt bör läggas på korta kundrapporter och ökad publicering i *peer review*-tidskrifter.
- Utvärderarna ser utmaningar och en del faror i tyngdpunktsförskjutningen av sensorforskningen mot högre systemnivåer. Innan ett beslut fattas om att bygga upp en sensorvärderingsgrupp rekommenderas FOI till en fortsatt dialog med Forsvarsmakten om behov och inriktning och att alternativet att integrera värderingsverksamheten i befintliga grupper övervägs.
- Gruppen konstaterar att andelen kvinnliga forskare i grupperna överlag är mycket låg och rekommenderar FOI att ta tillvara slutsatser och rekommendationer från projektet ”*Gender in FOCUS*” för att öka andelen kvinnliga forskare.

Avdelningen Informationssystem har inlett ett arbete med att omhänderta rekommendationerna.

6.2.2 Vetenskapliga artiklar och referat

FOI strävar efter att, vid sidan av kundrapporteringen, vidmakthålla en hög internationell publiceringsgrad, för att säkerställa att forskningen håller god internationell klass och öppna vägen för nya forskningsuppdrag och internationella samarbeten. Det finns dock en tydlig trend att den vetenskapliga andelen av rapporteringen successivt minskar, medan rapporteringen till kund bibehålls. Emellertid har det även inom kundrapporteringen skett en förskjutning från FOI-rapporter till mindre genomarbetade FOI-memon. FOI:s vetenskapliga publicering i form av artiklar i *peer review*-tidskrifter och konferensbidrag år 2009 uppgick till 230 stycken, jämfört med 246 år 2008 och 258 år 2007. I vissa fall är inte internationell publicering den mest lämpliga formen för vetenskaplig dokumentation, varför FOI då i stället publicerar vetenskapliga FOI-rapporter. År 2009 publicerade FOI 48 vetenskapliga rapporter. Motsvarande siffror för åren 2008 och 2007 var 43 respektive 41 rapporter.

6.3 Samverkan militärt och civilt samt nationellt och internationellt

FOI:s verksamhet ska i enlighet med myndighetens instruktion verka för samverkan mellan militär och civil forskning respektive mellan nationell och internationell forskning.

Åtterrapporing 5: FOI ska redovisa hur myndighetens verksamhet har bidragit till målet, genom att bl.a. redovisa:

- samverkan med universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut (antal gemensamma projekt, handledda doktorander, adjungerade professorer och adjungerade forskningschefer) samt
- vilka internationella forskningssamarbeten myndigheten deltar i och där inkludera en redogörelse för hur de leder till ökad kunskap till nytta för försvar och säkerhet i Sverige.

6.3.1 Samverkan med universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut

Trots neddragningen och omställningen av FOI:s verksamhet har FOI:s forskningsgrupper kunnat upprätthålla en fungerande samverkan med UoH i Sverige. Under 2009 fanns 110 projekt på FOI inom vilka samverkan skedde med olika forskargrupper inom UoH. Motsvarande siffror för åren 2008 och 2007 var 132 respektive 117. Delar av denna samverkan hade formen av utlagda forskningsuppdrag från FOI. Totalt lade FOI ut forskningsuppdrag till en kostnad av ca 23 mnkr under 2009, varav 17,2 mnkr till UoH och institut. Motsvarande siffra för 2008 var 17,6 mnkr respektive 17,3 mnkr för 2007. FOI får också uppdrag från andra forskningsorganisationer. Under 2009 har FOI fått forskningsuppdrag för cirka 4,1 mnkr från olika universitet och högskolor (5,8 respektive 5,5 mnkr).

Svenska universitet och högskolor utnyttjar kompetensen hos ledande forskare vid FOI både i sin undervisning och i sin forskning. Under 2009 var 27 av institutets medarbetare anställda på deltid som adjungerade professorer eller som lektorer vid olika universitet och högskolor. Motsvarande antal under 2008 och 2007 var 32 respektive 28.

Antalet forskarstuderande som dessa, och andra FOI-forskare, handleder är 58 jämfört med 58 under 2009 och 70 under 2007. Under 2009 var 49 anställda vid FOI inskrivna som forskarstuderande vid olika universitet och högskolor (mot 54 under 2008 och 59 under 2007). Av dessa avlade fyra licentiatexamen eller doktorsexamen under året (mot fem under 2008 och åtta under 2007). Ett mycket positivt exempel på intresset från UoH för samverkan med FOI:s forskare, är att FOI under året bjöds in av Linköpings universitet för att, i samverkan med Chalmers och Kungliga Tekniska högskolan, söka medel från regeringens strategiska forskningssatsning inom säkerhet och krisberedskap. De beviljade medlen möjliggör att dessa parter 2010 startar forskningscentrat ”*Security Link*”.

6.3.2 Deltagande i internationella forskningsarbeten och nyttan med dessa
FOI:s deltagande i internationell verksamhet på regeringens uppdrag är en viktig faktor i arbetet med att positionera Sverige internationellt. Samarbetet ger ett mervärde till institutets kunder genom att FOI kan leverera viktiga forskningsresultat, som annars inte skulle ha uppnåtts alls, eller som skulle ha krävt betydligt högre kostnader att genomföra nationellt (se avsnitt 4.3). FOI stödjer också internationell försvarsmaterielsamverkan av betydelse för Sverige samt bedriver tjänsteexport. FOI är ett välrenommerat och efterfrågat forskningsinstitut på den internationella marknaden och kan därigenom ge svensk industri goda förutsättningar för internationella materielsamarbeten. Genom internationella samarbeten som FOI ingår i, kan även en god bild av utvecklingen på forskningsfronten erhållas. Jämförelse av mätresultat från flera experiment eller andra förhållanden ger också en bättre kvalitet sammantaget för verksamheten vid FOI.

6.4 Försvarsunderrättelseproduktion

FOI ska genom sin försvarsunderrättelseverksamhet tillgodose regeringens och övriga uppdragsgivares behov av underrättelser för att skapa fullgoda underlag för planering, beslut och genomförande av verksamhet. Verksamheten ska vara förankrad i och styrd av uppdragsgivarens behov och bedrivs så att den snabbt kan anpassas till händelseutvecklingen i omvärlden.

Återrapportering 7: FOI ska redovisa vilka uppdragsgivare myndigheten rapporterat till och i vilken utsträckning uppgifterna har kunnat lösas. Därutöver ska en detaljerad redovisning avseende måluppfyllnad av den av regeringen beslutade inriktningen för försvarsunderrättelseproduktionen lämnas.

Försvarsunderrättelseproduktionen presenteras i rapport med beteckning FOI-2010-59:2.

7 ORGANISATIONSSTYRNING OCH UPPDRAG

7.1 Effektivitet och god hushållning

Myndighetens verksamhet ska bedrivas effektivt och med god hushållning.

Åtterrapportering 9: FOI ska i årsredovisningen genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras.

FOI bedömer att verksamheten under året har bedrivits effektivt och med god hushållning, vilket framgår av nedanstående redovisning av FOI:s utveckling av debiteringsgrad, gemensamma overheadkostnader och timpris.

FOI har nu anpassat verksamheten till minskad beställningsvolym från försvaret i enlighet med den inriktning som regeringen beslutade 2004. För att visa detta redovisas genomförd anpassning av FOI:s forskningsverksamhet, stödverksamhet och forskningsanläggningar med hjälp av ovanstående nyckeltal fr.o.m. 2004.

FOI har under året påbörjat en revidering av nyckeltal och indikatorer för att kunna redovisa verksamheten och effektiviteten. Syftet är att ta fram nyckeltal som är robusta över tiden och som ger tydliga signaler om viktiga händelser i verksamheten.

7.1.1 Anpassning av forskningsverksamheten

Fr.o.m. den 1 juli 2009 har den arbetsfysiologiska forskningsverksamheten överlåtits till Kungliga Tekniska högskolan. Personalomsättningen har ökat på FOI. En av de bidragande orsakerna torde vara reformeringen av försvarets stödverksamheter som aviserades i budgetpropositionen 2010.

Av nedanstående tabell framgår att produktionen under 2009 har genomförts av 679 personår jämfört med 1 006 personår under 2004, vilket innebär en minskning med 327 personår eller med 33 procent. I jämförelse med utfall 2008 innebär det en minskning om 29 personår. Den arbetsfysiologiska verksamheten ingår med ca 5 personår t.o.m. 2009-06-30. Trots minskningen i forskarpersonår har verksamheten genererat ca 14 mnkr högre intäkter och kostat ca 17 mnkr mindre än verksamhetsåret 2008. Detta har lett till den mycket höga debiteringsgrad som redovisas nedan.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Personår i forskningsverksamhet	679	708	760	863	960	1 006

7.1.2 Anpassning av stödverksamheten

Av nedanstående tabell framgår att stödverksamheten under 2009 har genomförts av 131 personår jämfört med 225 under 2004, vilket innebär en minskning med 94 personår eller med 42 procent.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Personår i central OH-verksamhet	131	129	135	164	208	225

Under 2009 har antalet personår i stödverksamheten ökat med 2 jämfört med 2008, eftersom FOI valde att inte tillsätta vissa tjänster i avvaktan på resultatet av den utredning av försvarets stödverksamhet som påbörjades under 2008. Detta har, tillsammans med nya krav från forskningen på stödverksamheten, lett till att ny- och ersättningsrekryteringar inom stödverksamheten har skett under 2009.

7.1.3 Anpassning av lokaler och forskningsanläggningar

FOI har fasta kostnader, främst för personal, men också för lokaler och forskningsanläggningar. Lokalbeståndet, inklusive forskningsanläggningar, har under tidigare år kontinuerligt anpassats till FOI:s framtida behov. Exempelvis har förtätning av lokaler i Linköping och Kista medfört återlämnande av lokaler till hyresvärderna respektive möjliggjort andrahandsuthyrning. Forskningsanläggningarna i Grindsjön har effektiviserats genom rivning av ett femtiotal byggnader inom området. Dessutom har verksamheten i Bromma överlåtits till ny huvudman.

Under 2009 har FOI lämnat Karolinska institutet helt. Överlåtelsen till Kungliga Tekniska högskolan tillsammans med tidigare åtgärder gör att lokalkostnaderna ligger på samma nivå som 2008 i löpande prisläge. Sammantaget har vidtagna åtgärder medfört att lokalkostnaderna minskat med ca 66 mnkr jämfört med 2004.

7.1.4 Debiteringsgrad på forskningsavdelning

FOI använder sedan flera år tillbaka nyckeltalet debiteringsgrad för att följa effektiviteten i forskningsavdelningarnas produktion. Debiteringsgraden mäter andelen externa forskartimmar av det totala antalet arbetade timmar på forskningsavdelningarna. Här ingår endast timmar i forskningsverksamheten som finansieras av extern kund. Forskartimmar som genomförs av FOI-anställd personal ingår i debiteringsgraden, men inte timmar för inhyrd personal. Detta mått påverkas således av att FOI har tvingats köpa kompetens till forskningsprojekten externt för att klara åtagandet mot kund.

I det totala antalet arbetade timmar på forskningsavdelningarna ingår också timmar i annan verksamhet. Det kan vara forskningsledning och verksamheter som tillgodoser särskilda säkerhetskrav och andra krav som externa aktörer ställer. Exempel på detta är föreståndarverksamhet respektive miljö- och jämställdhetsarbete. Satsningar som är nödvändiga i en forskningsorganisation för att möta framtida behov ingår även i debiteringsgraden, exempelvis satsningar på ny forskning med förväntad framtida finansiering, kundkontakter, tidigt offertarbete, individuell kompetensutveckling och strategisk kompetensuppbyggnad, samt interna möten och information. Mot bakgrund av dessa satsningar har FOI som mål att forskningsavdelningarnas genomsnittliga debiteringsgrad ska ligga runt 75 procent.

Som framgår av nedanstående tabell ligger den genomsnittliga debiteringsgraden på FOI:s forskningsavdelningar över 78 procent. Personalen har under 2009 ansträngt sig för att upprätthålla produktionen, vilket innebär att ovan beskrivna satsningar i kompetensutveckling som krävs i en forskningsorganisation inte har kunnat genomföras.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Debiteringsgrad forskningsavdelningarna i procent	78,1	75,4	76,7	75,6	73,6	72,8

Jämfört med 2008 har debiteringsgraden på forskningsavdelningarna ökat med 2,7 procentenheter och med 5,3 procentenheter i förhållande till 2004.

7.1.5 Debiteringsgrad för FOI totalt

FOI följer även debiteringsgraden för FOI totalt. Detta nyckeltal mäter andelen forskartimmar av det totala antalet arbetade timmar på FOI, se tabell nedan. Till skillnad mot debiteringsgrad på forskningsavdelning, ingår då även nedlagda timmar i central OH-verksamhet³¹ i totalt arbetade timmar. FOI har en intern styrmodell som innebär att centralt tillhandahållna administrativa och tekniska stödtjänster och lokaler efterfrågas i årlig dialog mellan avdelningarna och FOI ledning inför kommande års verksamhet. Arbetet för att anpassa kostnaderna till minskad omsättning har, genom denna modell, gett resultat.

Av nedanstående tabell framgår att debiteringsgraden på FOI har ökat med 1,6 procentenheter jämfört med 2008 och med 5,3 procentenheter i förhållande till 2004.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Debiteringsgrad på FOI totalt i procent	65,4	63,8	65,2	63,1	60,2	59,5

7.1.6 Utveckling av FOI:s centrala OH-kostnader

Nedanstående tabell visar utvecklingen av FOI:s centrala OH-kostnader i löpande prisläge. I begreppet centrala OH-kostnader ingår kostnader för central ledning och administration som exempelvis personal-, juridik-, ekonomi- och IT-verksamhet.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Centrala OH-kostnader (löpande prisläge)	103 564	101 914	99 553	130 808	153 005	150 841
Centrala OH-kostnader i procent av totala intäkter enligt RR	9,6	9,6	8,8	11,0	12,2	11,6
KPI i procent	-7,4	-6,6	-5,7	-2,5	-0,9	
Utveckling av centrala OH-kostnader prisläge 2004	95 912	95 237	93 868	127 598	151 702	150 841

Av tabellen³² framgår att de centrala OH-kostnaderna ligger på oförändrad procentuell nivå i förhållande till 2008³³. Detta förklaras av att intäkterna, trots

³¹ Följer Ekonomistyrningsverkets definition av OH-kostnader. Här ingår timmar i förvaltningsverksamhet på central nivå och myndighetsledning.

³² Intäkter enligt RR 2007 har reducerats med 56 143 tkr för bidrag från FM för utvecklingskostnader.

³³ Centrala kostnader och utveckling av centrala OH-kostnader för 2008 återgavs felaktigt i tabellen, men inte i texten i årsredovisningen 2008.

resursbrist i forskningsverksamheten, och kostnaderna i den centrala verksamheten har ökat lika mycket i förhållande till varandra.

Tabellen visar dock en klart nedåtgående trend från 2004. De centrala OH-kostnaderna har minskat från 11,6 procent av FOI:s totala intäkter 2004 till 9,6 procent för 2009. Kostnaderna har under samma period minskat från 150 841 tkr till 103 564 tkr, dvs. med 47 227 tkr.

För att nå jämförbarhet med 2004 har FOI:s OH-kostnader i ovanstående tabell räknats om med konsumentprisindex utgående från fastställda tal i december varje år (-7,4 procent, -6,6 procent, -5,7 procent, -2,5 procent respektive -0,9 procent, för 2009, 2008, 2007, 2006 respektive 2005). De centrala OH-kostnaderna 2009 har, jämfört med utfall 2004, minskat med 54 929 tkr vid en sådan jämförelse.

7.1.7 Utveckling av FOI:s externa timpris

Det externa timpriset för FOI:s personal fastställs av GD inför varje verksamhetsår mot bakgrund av den allmänna kostnadsutvecklingen, och avgiftsförordningens krav på att avgifterna långsiktigt ska täcka FOI:s kostnader fullt ut.

Nedanstående tabell visar utvecklingen av FOI:s timpriser från 2004 till 2009. För att nå jämförbarhet med 2004 har timpriserna räknats om med konsumentprisindex på det sätt som beskrivs ovan.

Normalpris (prisläge 2004)						
Kategori	2009	2008	2007	2006	2005	2004
1	1 204	1 215	1 226	1 239	1 259	1 200
2	1 111	1 121	1 131	1 132	1 140	1 140
3	982	991	999	966	982	985
4	843	850	858	868	863	830
5	695	701	707	732	714	675
6	556	561	566	585	555	520
7	232	234	236	195	198	200

Som framgår har den reella timpriserförändringen mellan 2004 och 2009 inneburit både ökning och minskning av timpriset. I kategori 4, som innehåller flest personer, har ökningen varit 1,6 procent.

Mellan 2008 och 2009 har ingen timprishöjning genomförts, vilket medför att timpriserna i samtliga kategorier har minskat med ca 0,9 procentenheter.

7.2 Kompetenta medarbetare - god arbetsmiljö

7.2.1 Främjande av jämlikhet, jämställdhet och motverkande av diskriminering

FOI ska vidta åtgärder för att på myndigheten främja jämlikhet och jämställdhet samt motverka diskriminering.

Återrapportering 11: FOI ska redovisa uppnådda resultat. Redovisningen ska bl.a. innehålla relevant statistik.

Myndigheten har under 2009 arbetat med frågor som berör likabehandling främst i samband med lönerevision, arbetsmiljöfrågor och projektledning.

- Vid lönerevisionen 2009 gjordes en aktiv uppföljning av kvinnliga medarbetares relativa löneläge.
- I FOI:s riktlinjer för det systematiska arbetsmiljöarbetet samordnas alla aspekter av arbetsmiljön, vilket inkluderar framtagning, uppföljning och utvärdering av handlingsplaner för jämlikhet och jämställdhet. Planerna ger en övergripande ram för förhållningssätt, spelregler och upprättande av mål med inriktning på att förbättra jämlikheten och jämställdheten, såväl kvantitativt som kvalitativt.
- Även i den medarbetarenkät som genomförts under hösten har det funnits frågor som berört jämlikhet och jämställdhet, och framtagning av handlingsplaner för att stärka detta arbete pågår under 2010.
- Inom ramen för ett genusforskningsprojekt (Förändring och Genus i Focus) vid avdelningen Informationssystem har nya former skapats för att skola in fler kvinnor i projektledarrollen.

7.2.2 Kompetensförsörjning

Återrapportering enligt FÅB 3 kap. § 3.

Enligt förordningen (2006:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen ska det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

Nedanstående tabell redovisar antalet tillsvidareanställda efter kompetenskategorier och kön den 31 december för åren 2009, 2008 och 2007.

	Män			Kvinnor			Totalt			Procent		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Ledning	27	26	37	12	13	16	39	39	53	4,2	4,1	5,2
Kärnkompetens	554	561	588	149	143	157	703	704	745	75,8	74,9	73,7
Stödkompetens	72	78	80	77	89	93	149	167	173	16,1	17,8	17,1
Ej klassade	24	19	29	13	11	11	37	30	40	4,0	3,2	4,0
Totalt	677	684	734	251	256	277	928	940	1 011	100	100	100

Under året har antalet tillsvidareanställda minskat med 12 personer, vilket kan jämföras med en minskning med 71 personer år 2008. Vid utgången av året var sju personer arbetsbefriade i samband med uppsägning på grund av arbetsbrist, jämfört med 20 personer vid utgången av år 2008. Medelåldern inom FOI är 46,3 år (45,4 år

2008 respektive 45,9 år 2007). Uppdelat på kön är medelåldern för kvinnor 45,6 år (44,2 år 2008 respektive 45,1 år 2007) och för män 46,6 år (45,8 år 2008 respektive 46,1 år 2007).

Återrapportering av måluppfyllelse

Efterfrågan på FOI:s kompetens från huvudkunderna Försvarmakten och FMV har varit fortsatt hög. Beställningar från övriga kunder har varit betydelsefulla och bekräftar också att FOI:s kompetenser behövs och är till nytta för samhället i stort.

FOI har under 2009 på flera sätt verkat för en långsiktig och god kompetensförsörjning. Syftet är, och har varit, att vara en attraktiv organisation för såväl medarbetare som kunder. FOI är en kunskapsorganisation där arbetet går ut på att skapa ny kunskap och tillämpning. Uppdragen är ofta organiserade i projekt, tillämpningsnära och tvärvetenskapliga. Utvecklingen av medarbetarnas kompetenser sker i huvudsak genom det arbete i de forskningsprojekt uppdragsgivarna beställer. I viss omfattning initieras även projekt för att förnya kompetensen inom områden där FOI bedömer att efterfrågan hos potentiella kunder kan öka eller skapas.

Myndighetens interna arbete utvecklar även kompetensförsörjningen genom att strukturerat arbeta med Employer Branding (arbetsgivarvarumärket), rekryteringar, organisering av arbetet i kompetensklossar, FOI-dagen, chefsutveckling, projektledarutbildningar, medarbetarundersökning, utvecklingssamtal, lönebildning, adjungeringar, kompetensväxling samt fortsatt avveckling av kompetenser som inte längre efterfrågas av Försvarmakten. I tabellen nedan redovisas vilka åtgärder som vidtagits under året.

Mål	Åtgärder
Attraktiv organisation	FOI har tagit fram marknadsföringsmaterial direkt inriktad på målgruppen högskolestudenter i form av annonser och webbfilmer. FOI har deltagit vid arbetsmarknadsdagarna på Kungliga Tekniska högskolan samt på universiteten i Linköping och Umeå. Flera studenter gör även sina examensjobb på myndigheten.
Rekrytering	Rekryteringsläget på FOI har under 2009 varit positivt med många kvalificerade sökande till de flesta utlysta befattningar. Bedömningen är att FOI uppfattas som en attraktiv organisation att arbeta inom.
Kompetensklossar	Verksamheten inom myndigheten är indelad i kompetensklossar för olika forskningsfält, se även 6.1.4. Till varje kompetenskloss finns en strategi som beskriver långsiktig förväntad utveckling av forskningsfältet, kompetens inom befintliga och nya forskningsfält, samarbeten och rekryteringsbehov.
FOI-dagen	Myndighetens alla medarbetare samlades under en heldag för att sprida erfarenheter och lära av varandra.
Chefsutveckling	För att utveckla ett bra samarbetsklimat och gemensamma målbilder har ledningsgrupper på flera organisatoriska nivåer genomfört olika utvecklingsinsatser. Två chefsdagar har genomförts. En av chefsdagarna belyste förändringsarbete och den andra lönebildning.
Projektledarutbildningar	Många av myndighetens medarbetare har deltagit i utbildningar kring projektledning och projektmetodik.
Medarbetarundersökning	Under hösten genomfördes en omfattande medarbetarundersökning som explicit visar vilka organisatoriska styrkor och utvecklingsbehov som finns. Handlingsplaner kommer att genomföras och redovisas under 2010.
Utvecklingssamtal	Under året har en översyn genomförts av modellen för utvecklingssamtal. Chefer och medarbetare har fått nytt stödmaterial och utbildats i att genomföra utvecklingssamtal.
Lönebildning	Den lönekartläggning som genomfördes under våren 2009 visar att kvinnor och män har lika lön för arbete som är eller som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Ett försök med lönesättande samtal har prövats på en av myndighetens institutioner. Försöken kommer att utökas under 2010.
Adjungeringar	27 medarbetare på myndigheten är adjungerade som professorer eller lektorer på universitet eller högskolor.
Kompetensväxling	Under året har partsgemensamma trygghetsmedel använts till lokala kompetensutvecklings- och kompetensväxlingsåtgärder. Medlen har gått till individuella insatser för 27 personer.
Avgångar och avveckling	Medarbetare som lämnar FOI erbjuds avgångssamtal. Dessa syftar till att fånga upp synpunkter och förbättringsidéer kring verksamheten. Under året har även FOI:s fysiologiska verksamhet, som berör nio personer, övergått till Kungliga Tekniska högskolan.

7.2.3 Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro under verksamhetsåret

Åtterrapporering enligt FÅB 7 kap. § 3 / regeringsbeslut 2003-06-18 (Fi2003/3537).

Av FOI:s totalt 1 056 anställningar (inkluderar tillsvidareanställda medarbetare, praktikanter och tidsbegränsat anställda) har 422 personer, eller 40,0 procent, vid något tillfälle varit frånvarande på grund av sjukdom under 2009. Detta är lägre än 2008 då 40,5 procent av samtliga hade rapporterat sjukfrånvaro. Motsvarande statistik för år 2007 var 35,9 procent.

Uppdelat på kön har kvinnor rapporterat sjukfrånvaro i 48,0 procent och män 36,8 procent under året, vilket är lägre för både kvinnor och män än under 2008 då motsvarande andel var 49,2 procent för kvinnor och 37,1 procent för männen. För 2007 var andelen 42,9 respektive 33,2 procent.

Antalet personer med långtidssjukfrånvaro (minst 60 dagar) under 2009 var 21 personer (2 procent). Även detta är en minskning i jämförelse med 2008 då 37 personer (2,4 procent) av samtliga anställda var långtidssjukfrånvarande. Uppdelat på kön är det 3,7 procent kvinnor (4,5 procent 2008) och 1,3 procent män (1,6 procent 2008).

Sjukfrånvaron sett som andelen frånvarotimmar av total arbetstid presenteras i tabellen nedan.

Sjukfrånvaro i procent	2009	2008	2007
Alla anställningar	2,1	2,5	2,0
Alla män	1,7	1,9	1,7
Alla kvinnor	3,5	4,0	2,9
Alla yngre än 30 år	1,2	1,0	3,6
Alla mellan 30 och 49 år	2,1	2,5	1,8
Alla 50 år och äldre	2,5	2,7	2,3
Alla män yngre än 30 år	1,4	0,8	5,4
Alla män mellan 30 och 49 år	1,4	1,9	1,4
Alla män 50 år och äldre	1,9	2,1	1,9
Alla kvinnor yngre än 30 år	1,0	1,2	0,5
Alla kvinnor mellan 30 och 49 år	4,2	4,2	2,8
Alla kvinnor 50 år och äldre	3,2	4,4	3,4

Sjukfrånvaro i minst 60 dagar i procent	2009	2008	2007
Alla anställningar	0,9	1,3	1,2
Alla män	0,6	0,9	1,5
Alla kvinnor	2,0	2,4	1,9
Alla yngre än 30 år	0,0	0,0	2,8
Alla mellan 30 och 49 år	1,0	1,2	0,9
Alla 50 år och äldre	1,0	1,6	1,5
Alla män yngre än 30 år	0,0	0,0	4,4
Alla män mellan 30 och 49 år	0,5	0,9	0,7
Alla män 50 år och äldre	0,7	1,1	1,2
Alla kvinnor yngre än 30 år	0,0	0,0	0,0
Alla kvinnor mellan 30 och 49 år	2,7	2,3	1,7
Alla kvinnor 50 år och äldre	1,5	3,0	2,4

Både den korta och långa sjukfrånvaron minskar i jämförelse med 2008, samtidigt som den är förhållandevis låg i jämförelse med andra branscher. De åtgärder som vidtagits för att minska sjukfrånvaron har varit att:

- genomföra kvartalsvisa uppföljningar av kort- och långtidsfrånvaro. Vid långtidsfrånvaro bearbetas varje enskilt fall av närmsta chef med stöd från personalenheten,
- bedriva ett aktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete, bland annat i Arbetsmiljö-kommittéerna och i samverkan med arbetstagarorganisationerna,
- genomföra en medarbetarundersökning som följs upp med diskussioner på arbetsplatsnivå,
- i likhet med tidigare år subventionera friskvårds- och motionsaktiviteter med både arbetstid och ekonomiska bidrag,
- under året har även Riktlinjer för rehabilitering och Rutiner för sjukanmälan uppdaterats utifrån de ändrade reglerna i sjukförsäkringen.

8 FINANSIELL REDOVISNING

8.1 Väsentliga uppgifter

Sammanställning väsentliga uppgifter 2008 (tkr, löpande priser)					
	2009	2008	2007	2006	2005
Låneram i Riksgäldskontoret (RGK)					
beviljad låneram	125 000	180 000	259 000	259 000	259 000
utnyttjad låneram	89 465	103 025	122 643	222 378	221 061
Kontokrediter i Riksgäldskontoret (RGK)					
beviljade kontokrediter	200 000	230 000	300 000	230 000	230 000
utnyttjade kontokrediter	0	48 303	45 186	55 367	148 797
Kostnader/intäkter räntekonto					
ränteintäkter	1 033	3 376	2 420	858	401
räntekostnader	0	142	82	192	560
Avgiftsfinansierad verksamhet					
avgiftsintäkter resultatbudget i regleringsbrev	1 005 200	964 300	1 025 000	987 500	1 079 400
avgiftsintäkter, utfall	894 216	890 400	1 024 668	955 299	1 033 711
Anslagskredit					
beviljad anslagskredit	2 808	2 830	2 142	6 216	0
utnyttjad anslagskredit	86	845	431	0	0
Anslagssparande					
utgående reservationer och anslagssparande	35	0	48	2 528	1
invecknat för framtida åtaganden	0	0	0	0	0
Personal					
antal årsarbetskrafter	858	879	967	1 087	1 183
medelantal anställda ¹⁾	955	977	1 082	1 210	1 309
Driftkostnader					
driftkostnader per årsarbetskraft ^{2) 3)}	1 161	1 145	1 082	994	997
Kapitalförändring					
årets kapitalförändring	47 587	16 221	20 830	34 332	13 024
balanserad kapitalförändring	112 242	96 021	75 191	40 859	27 835

Noter till Väsentliga uppgifter

1) Medeltal anställda 2009 påverkas av att antalet tillfälligt anställda var fler än för jämförelseåren.

2) I driftkostnaderna år 2009 ingår upplösta avsättningar med 4 094 tkr, för år 2008 ingår upplösta avsättningar med 5 983 tkr, för år 2007 ingår upplösta avsättningar med 2 809 tkr, och för år 2006 med 9 658 tkr. I 2005 års driftkostnader ingår avsättningar med 1 536 tkr och kostnader för samlokalisering i Kista med 16 549 tkr.

3) De högre driftkostnaderna per årsarbetskraft för år 2009, 2008 och 2007 förklaras av att kostnaderna slås ut på färre anställda.

8.2 Resultaträkning

RESULTATRÄKNING 2009-12-31

Intäkter/kostnader (tkr)	2009-01--12	2008-01--12
Verksamhetens intäkter		
Intäkter av anslag ¹	92 807	95 227
Intäkter av avgifter och andra ersättningar ²	894 216	890 400
Intäkter av bidrag ³	91 078	75 889
Finansiella intäkter ⁴	1 840	3 983
Summa Verksamhetens intäkter	1 079 941	1 065 499
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal ⁵	-641 219	-654 957
Kostnader för lokaler	-120 743	-120 832
Övriga driftkostnader	-234 587	-230 316
Finansiella kostnader ⁶	-1 889	-5 516
Avskrivningar och nedskrivningar ⁷	-33 916	-37 657
Summa Verksamhetens kostnader	-1 032 354	-1 049 278
Verksamhetsutfall ⁸	47 587	16 221
Transfereringar ⁹		
Erhållna medel fr mynd. för finansiering av bidrag	14 002	35 664
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	18 139	7 119
Lämnade bidrag	-32 141	-42 783
Summa transfereringar	0	0
Årets kapitalförändring	47 587	16 221

8.3 Balansräkning

BALANSRÄKNING 2009-12-31

Tillgångar/Kapital och skulder (tkr) per	2009-12-31	2008-12-31
Tillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar ¹⁰		
Balanserade utgifter för utveckling	225	732
Rättigheter och andra imm. anläggningstillgångar	97	325
	322	1 057
Materiella anläggningstillgångar ¹¹		
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0
Förbättringsutgifter på annans fastighet	17 459	20 159
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	72 207	80 196
Pågående nyanläggningar	0	124
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	576	15
	90 242	100 494
Varulager m.m.		
Förskott till leverantör	1 182	337
	1 182	337
Fordringar		
Kundfordringar ¹²	24 679	23 756
Fordringar hos andra myndigheter ¹³	250 162	239 402
Övriga fordringar	-62	67
	274 779	263 225
Periodavgränsningsposter		
Förutbetalda kostnader ¹⁴	28 770	19 777
Upplupna bidragsintäkter ¹⁵	14 136	14 121
Övriga upplupna intäkter ¹⁶	35 188	31 468
	78 094	65 366
Avräkning med statsverket ¹⁷		
Avräkning med statsverket	51	845
	51	845
Kassa och bank		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret ²⁰	121 004	74 192
Kassa, postgiro och bank ²¹	124	89
	121 128	74 281
Summa Tillgångar	565 798	505 605
Kapital och skulder		
Myndighetskapital		
Balanserad kapitalförändring	112 242	96 021
Kapitalförändring enligt resultaträkning ⁸	47 587	16 221
	159 829	112 242
Avsättningar ¹⁸		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17 922	24 983
Övriga avsättningar	31 121	28 154
	49 043	53 137
Skulder m.m.		
Lån i Riksgäldskontoret ¹⁹	89 465	103 025
Skulder till andra myndigheter ²²	27 405	22 814
Leverantörsskulder	61 918	37 701
Övriga skulder ²³	12 838	23 927
Förskott från kunder ²⁴	150	50
	191 776	187 517
Periodavgränsningsposter		
Upplupna kostnader ²⁵	64 219	73 535
Oförbrukade bidrag ²⁶	59 250	46 102
Övriga förutbetalda intäkter ²⁷	41 681	33 072
	165 150	152 709
Summa Kapital och skulder	565 798	505 605
Ansvarsförbindelser ²⁸	178 638	182 781

8.4 Anslagsredovisning

Utgiftsområde/Anslag (ramanslag)/kompetensalternativt delområde och anslagspost	Ingående överföringsbelopp 2009	Årets tilldelning enligt RB	Totalt disponibelt belopp 2009	Utfall t.o.m. 2009-12-31	Utgående överföringsbelopp 2009
Försvar och samhällets krisberedskap					
Fö 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut					
<i>Säkerhetspolitisk och strategisk analys</i>	-632	22 380	21 748	22 018	
<i>Utveckling av försvar och krishanteringsförmåga</i>	93	21 731	21 824	21 380	
Ap. 1. Forskning/analysstöd för regeringens behov ¹⁾	-539	44 111	43 572	43 398	174
Ap. 4. Internationell verksamhet och exportstöd	-60	16 250	16 190	16 450	-260
Summa anslag 1:9	-599	60 361	59 762	59 848	-86
Internationell samverkan					
UD 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning					
<i>Kärnvapen</i>	-101	9 244	9 143	8 876	
<i>Biologiska vapen</i>	47	2 465	2 512	2 439	
<i>Kemiska vapen</i>	-35	1 438	1 403	1 909	
<i>Rymd- och missilfrågor</i>	7	514	521	768	
<i>Övriga frågor</i>	36	1 092	1 128	1 125	
<i>Vidmakthållande av grundkompetens och infrastruktur inom CBRN-området</i>	-200	18 488	18 288	17 842	
Summa anslag 1:6 ap.4 ²⁾	-246	33 240	32 994	32 959	35
SUMMA ANSLAG	-845	93 601	92 756	92 807	-51

¹⁾ Högstbelopp om 44 111 tkr för anslagspost 1 fördelas enligt villkor i Fö RB 2009 regeringsbeslut 17, 2008-12-18, Fö2008/292/EPS (delvis), Fö2008/2863/MIL, Fö2008/3008/MIL m.fl. enligt ovan. Enligt samma regeringsbeslut, Finansiering 4.1 Finansiella villkor, gäller för anslagspost 1 att anslagsbehållning från 2008 får användas för verksamhet inom det kompetensområde som anslagssparandet är hänförligt till.

²⁾ Enligt villkor i UD RB 2008-12-18, UF2008/14588/PLAN (delvis), ska anslagsposten 4 fördelas enligt ovan och uppgå till 33 240 tkr. Summan av de fördelade posterna uppgår dock till 33 241 tkr.

³⁾ Enligt villkor i Fö RB och UD RB kan samtliga anslagsposter under 2009 disponera anslagsbehållning från 2008 motsvarande 3 % och utnyttja anslagskredit motsvarande 3 %; Fö 1:9 (ap 1) 1 324 tkr, (ap 4) 487 tkr samt UD 1:6 (ap 4) 997 tkr.

8.5 Tilläggsupplysningar och noter

8.5.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (2000:605). Vid upprättandet av årsredovisningen har försiktighetsprincipen tillämpats.

Vid den löpande bokföringen under året har bestämmelserna i förordning om myndigheters bokföring (2000:606) beaktats och god redovisningssed har tillämpats. Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper är oförändrade i förhållande till föregående år.

8.5.2 Brytdag

FOI har tillämpat den 10 januari som brytdag för den löpande bokföringen i enlighet med förordningen om myndigheters bokföring (2000:606). Då den 10 januari 2009 inföll på en söndag har brytdagen flyttats till den 11 januari.

8.5.3 Värdering av fordringar och skulder

Kundfordringar värderas löpande under året. Detta innebär att fordringarna bokförs som osäkra kundfordringar, befarade kundförluster alternativt kundförluster vid ett antal avstämningstillfällen under året. I årsbokslutet upptagna kundfordringar har därmed värderats till de belopp som beräknas inflyta.

Som förskott från kunder har bokförts erhållna, men ännu ej upparbetade medel. Redovisning som förskott kräver att det i avtalet med kunden finns angett att FOI har rätt att erhålla förskott.

8.5.4 Periodavgränsningsposter

Förutbetalda kostnader utgörs av utgifter som bokförts och betalats under räkenskapsåret, men avser kommande räkenskapsår, främst hyror.

Som upplupna bidragsintäkter har bokförts nedlagda kostnader som inte motsvaras av erhållna bidrag. Bokföringen bygger på att skriftlig överenskommelse finns.

Intäkter för externa projekt avräknas löpande. Det innebär att intäkter motsvarande kostnaderna på de externa projekten bokförs löpande som upplupna intäkter. Värdering av de upplupna intäkterna görs i samband med fördjupad uppföljning (tre gånger per år), delårsrapport och årsbokslut. För prospekt gäller att samtliga upplupna intäkter nedvärderas i samband med värdering.

Upplupna kostnader utgörs av myndighetens skuld till personalen i form av outtagen semester och retroaktiva löner, inklusive sociala avgifter, och har bokförts utifrån underlag från det personaladministrativa systemet.

Som oförbrukade bidrag har bokförts från bidragsgivare erhållna, men ännu ej upparbetade medel.

I samband med del- och årsbokslut värderas intäkterna. I de fall erhållna intäkter från kund överstiger nedlagda kostnader bokförs dessa som förutbetalda intäkter.

8.5.5 Värdering av immateriella anläggningstillgångar

Under året har anskaffade immateriella anläggningstillgångar värderats till anskaffningskostnad. Som immateriell anläggningstillgång upptas anskaffningar till ett anskaffningsvärde av 500 000 kr och däröver, samt med en beräknad ekonomisk livslängd om 3 år eller längre, dock högst fem år.

Varje anläggningstillgång bedöms efter dess ekonomiska livslängd och avskrivningstiden anpassas därefter. Linjär avskrivningsmetod tillämpas i avskrivningsplanerna. Avskrivning görs från och med den tidpunkt då tillgången kan tas i bruk för avsedd verksamhet och sker månadsvis.

8.5.6 Värdering av materiella anläggningstillgångar

Under året har anskaffade materiella anläggningstillgångar värderats till anskaffningskostnad. Som anläggningstillgång upptas anskaffningar till ett anskaffningsvärde av 10 000 kr och däröver, samt med en beräknad ekonomisk livslängd om 3 år eller längre. Anskaffningar avseende datorer upptas till anskaffningsvärde av 5 000 kr och däröver, samt med en beräknad ekonomisk livslängd om 3 år eller längre.

Varje anläggningstillgång bedöms efter dess ekonomiska livslängd och avskrivningstiden anpassas därefter. Linjär avskrivningsmetod tillämpas i avskrivningsplanerna. Avskrivning görs från och med den tidpunkt då tillgången kan tas i bruk för avsedd verksamhet och sker månadsvis.

8.5.7 Uppgifter om ersättning med mera till styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Enligt FÅB 7 kap 2 § redovisas i det följande under året utbetalda ersättningar till ledamöter i FOI styrelse, generaldirektör samt tf generaldirektör (tidigare överdirektör). Upplysningar lämnas även om personernas uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Christina Ullenius (t.o.m. 2009-09-30)

Ordförande FOI styrelse, arvode 45 tkr

Eva Lindencrona

Vice ordförande FOI styrelse, arvode 30 tkr

Styrelseledamot User Award AB

Ledamot Inspektionen för strategiska produkter – teknisk-vetenskapliga rådet

Ledamot Svenska Garteur-delegationen

Ledamot Forskarskattenämnden

Hans Hentzell

Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr

Styrelseledamot MC2 på Chalmers

Styrelseledamot Fiber Optic Valley Intressentförening, Hudiksvall

Styrelseledamot Elektrumstiftelsen, Kista

Styrelseledamot IRnova AB

Styrelseledamot SICS AB

Styrelseledamot Interactive Institute AB
Styrelseledamot Viktoriainstitutet AB
Ordförande Imego AB
Ordförande Acreo AB
Ordförande Fibertronix AB

Michael Moore (t.o.m. 2009-03-31)
Styrelseledamot FOI, arvode 7,5 tkr

Johan Norén (t.o.m. 2009-03-31)
Styrelseledamot FOI, arvode 7,5 tkr

Britt-Marie Sjöberg (t.o.m. 2009-03-31)
Styrelseledamot FOI, arvode 7,5 tkr

Magnus Sjöland (t.o.m. 2009-03-31)
Styrelseledamot FOI, arvode 7,5 tkr

Olle Stendahl
Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr
Styrelseledamot KI:s konsistorium
Ledamot SIDA:s forskningsnämnd
Styrelseledamot Friskolan Nya Munken AB

Madelene Sandström (t.o.m. 2009-03-31)
Generaldirektör, total ersättning 361 tkr
Styrelseledamot FOI

Jan-Olof Lind (fr.o.m 2009-04-01)
Tf generaldirektör, total ersättning 1 018 tkr
Styrelseledamot FOI
Ordförande forskningsdirektörsformatet, Europeiska försvarsbyrån
Ledamot Kista Science City företagsgrupp

8.5.8 Noter till RR och till BR

FOI har inga övergångseffekter till följd av övergång till kostnadsmässig avräkning av anslag. (Samtliga belopp är i tkr om inte annat anges. Belopp inom parentes anger värden per 2008-12-31.)

1) Intäkter från anslag hänför sig till:

- Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.	59 848	(63 049)
- Utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Anslag 1:6, ap. 4 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning	32 959	(32 178)
Summa	92 807	(95 227)

Anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut fördelar sig enligt följande:

- Forskning/Analysstöd för regeringens behov, ap.1	43 398	(46 510)
- Internationell verksamhet och exportstöd, ap.4	16 450	(16 539)
Summa	59 848	(63 049)

2) Intäkter av avgifter och ersättningar fördelar sig på kundkategorier enligt följande:

- Försvarsmakten	583 598	(562 685)
- Försvarets materielverk	176 102	(186 012)
- Krisberedskapsmyndigheten	et	(10 524)
- Statens räddningsverk	et	(1 900)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	13 392	et
- Försvarshögskolan	526	(2 518)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	37 484	(33 022)
- Övriga svenska kunder	33 886	(55 158)
- EU	0	(0)
- Övriga utländska kunder	49 228	(38 581)
Summa	894 216	(890 400)

Av den totala summan avgifter och ersättningar ingår avgifter uttagna i enlighet med § 4 avgiftsförordningen enligt följande:

Försäljning av rapporter/publ.	334	(92)
Intäkter av lokaler/anläggningar	1 814	(2 405)
Intäkter av utrustning	0	(153)
Resurssamordning	9 320	(7 740)
Summa	11 468	(10 390)

Tjänsteexport:

Intäkter	11 496	(12 532)
Kostnader	-10 116	(-11 819)
Summa	1 380	(713)

Tjänsteexporten består av projekt inom ett flertal forskningsområden. Huvuddelen är dock inom vapen och skydd, undervattens teknik samt flygteknik. Verksamheten består främst av forskning, provning och utredning.

3) Intäkter av bidrag utgörs av

Bidrag från statliga myndigheter	58 452	(54 859)
Bidrag från privata organisationer och EU	32 521	(20 779)
Lönebidrag	105	(251)
Summa	91 078	(75 889)

4) De finansiella intäkterna fördelas enligt följande:

- Valutakursvinster	442	(370)
- Intäkter från räntekonto RGK	1 034	(3 376)
- Övriga ränteintäkter	364	(237)
Summa	1 840	(3 983)

5) Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal, uppgår till 409 895 tkr (409 055 tkr). Avsättning för kompetensutveckling uppgår till 0,3 % av bruttolönesumman 1 237 tkr (1 247 tkr).

6) De finansiella kostnaderna fördelar sig enligt följande:

- Räntekostnader för räntekonto RGK	0	(142)
- Räntekostnader för investeringslån RGK	682	(4 870)
- Övriga räntekostnader	251	(55)
- Kostnader för dröjsmålsränta på leverantörsskulder	49	(51)
- Övriga finansiella avgifter	83	(80)
- Kursförluster av verksamhetskaraktär	824	(318)
Summa	1 889	(5 516)

7) Av-/nedskrivningarna fördelar sig enligt följande:

- Avskrivningar för lånefinansierade anläggningstillgångar	33 916	(37 657)
Summa	33 916	(37 657)

8) Verksamhetsutfall

- Periodiseringar på anslagen	-257	(1)
- Över-/underskott i den avgifts- och bidragsfinansierade verksamheten	47 844	(16 220)
Summa	47 587	(16 221)

Periodiseringar 2009 på anslaget avser upplösta poster från tidigare år.

9) Transfereringar

- Erhållna bidrag från myndigheter	2 249	(48 003)
- Periodisering bidrag från myndigheter	11 754	(-12 339)
- Erhållna bidrag från övriga	1 036	(0)
- Erhållna bidrag från EU	17 102	(0)
- Periodisering bidrag från EU	0	(7 119)
- Lämnade bidrag till myndigheter	-3 869	(-2 013)
- Lämnade bidrag till privata företag	-28 272	(-40 770)
Summa	0	(0)

Posten Erhållna bidrag från övriga avser medel i projektverksamheten, som överfördes till KTH vid överlåtelse av verksamhet.

10) Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar består av köpta och egentillverkade datorprogram/-system som ägs och kontrolleras av myndigheten. Avskrivningstider för immateriella AT uppgår till högst fem år. Se även avsnitt 8.5.5

Balanserade utgifter för utveckling

IB Anskaffningsvärde	2 230	(2 230)
Årets utgifter, egen utveckling	0	(0)
UB Anskaffningsvärde	2 230	(2 230)
IB Avskrivningar	-1 498	(-754)
Årets avskrivningar	-507	(-744)
UB Avskrivningar	-2 005	(-1 498)
Summa bokfört värde	225	(732)

Rättigheter och andra imm.anläggningstillgångar

IB Anskaffningsvärde	4 059	(4 059)
Årets anskaffningar	0	(0)
Årets försäljning/utrangering	-533	(0)
UB Anskaffningsvärde	3 526	(4 059)
IB Avskrivningar	-3 734	(-3 469)
Årets avskrivningar	-228	(-265)
Årets försäljning/utrangering	533	(0)
UB Avskrivningar	-3 429	(-3 734)
Summa bokfört värde	97	(325)

11) Materiella anläggningstillgångar

Generella avskrivningstider för anläggningstillgångar framgår nedan. Se även avsnitt 8.5.6. Inventering har genomförts under hösten. Vid institutionen Flygvapnets luftstridssimulerings-centrum, FLSC, har dessutom fysisk inventering genomförts under hösten.

- Datorer, kontorsmaskiner, TV, video	3 år	
- Maskiner, instrument, personbilar, båtar, släpfordon	5 år	
- Verkstadsmaskiner, specialfordon, lastbilar, möbler, telefonväxlar	10 år	
- Byggnader	15 år	
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	Avskrivningstiden anpassas till hyresavtalens löptid.	

Omföringar 2008 i anläggningsgrupperna nedan beror på överlåtelsen av anläggningen i Bromma till ny huvudman.

Byggnader

IB Anskaffningsvärde	0	(123 977)
Årets försäljning/utrangering	0	(-208 270)
Årets omföringar	0	(84293)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>0</i>	<i>(0)</i>
IB Avskrivningar	0	(-123 977)
Årets avskrivningar	0	(0)
Årets försäljning/utrangering	0	(208 270)
Årets omföringar	0	(-84 293)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>0</i>	<i>(0)</i>
Summa bokfört värde	0	(0)

Förbättringsutgifter på annans fastighet

IB Anskaffningsvärde	32 461	(34 292)
Årets försäljning/utrangering	0	(-1 831)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>32 461</i>	<i>(32 461)</i>
IB Avskrivningar	-12 302	(-10 150)
Årets avskrivningar	-2 700	(-2 926)
Årets försäljning/utrangering	0	(774)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-15 002</i>	<i>(-12 302)</i>
Summa bokfört värde	17 459	(20 159)

Maskiner/tekniska anläggningar

IB Anskaffningsvärde	233 398	(382 786)
Årets anskaffningar	11 149	(7 586)
Årets försäljning/utrangering	-5 916	(-72 739)
Årets omföringar	124	(-84 235)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>238 755</i>	<i>(233 398)</i>
IB Avskrivningar	-185 290	(-326 046)
Årets avskrivningar	-13 821	(-14 983)
Årets nedskrivningar	5 581	(0)
Årets försäljning/utrangering	0	(71 504)
Årets omföringar	0	(84 235)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>193 530</i>	<i>(-185 290)</i>
Summa bokfört värde	45 225	(48 108)

Datorer och kringutrustning

IB Anskaffningsvärde	219 065	(252 800)
Årets anskaffningar	10 833	(10 698)
Årets försäljning/utrangering	-13 328	(-44 433)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>216 570</i>	<i>(219 065)</i>
IB Avskrivningar	-197 784	(-227 046)
Årets avskrivningar	-13 621	(-15 060)
Årets försäljning/utrangering	13 139	(44 322)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-198 266</i>	<i>(-197 784)</i>
Summa bokfört värde	18 304	(21 281)

Kontorsmaskiner

IB Anskaffningsvärde	8 384	(12 792)
Årets anskaffningar	412	(798)
Årets försäljning/utrangering	-1 417	(-5 206)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>7 379</i>	<i>(8 384)</i>
IB Avskrivningar	-7 701	(-12 305)
Årets avskrivningar	-325	(-602)
Årets försäljning/utrangering	1 388	(5 206)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-6 638</i>	<i>(-7 701)</i>
Summa bokfört värde	741	(683)

Bilar och transportmedel

IB Anskaffningsvärde	10 767	(10 328)
Årets anskaffningar	1 325	(451)
Årets försäljning/utrangering	-248	(-12)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>11 844</i>	<i>(10 767)</i>
IB Avskrivningar	-8 961	(-8 181)
Årets avskrivningar	-642	(-792)
Årets försäljning/utrangering	248	(12)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-9 355</i>	<i>(-8 961)</i>
Summa bokfört värde	2 489	(1 806)

Övriga inventarier

IB Anskaffningsvärde	23 712	(23 839)
Årets anskaffningar	27	(398)
Årets försäljning/utrangering	-1 562	(-467)
Årets omföringar	0	(-58)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>22 177</i>	<i>(23 712)</i>
IB Avskrivningar	-22 097	(-21 812)
Årets avskrivningar	-637	(-720)
Årets försäljning/utrangering	1 562	(377)
Årets omföringar	0	(58)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-21 172</i>	<i>(-22 097)</i>
Summa bokfört värde	1 005	(1 615)

Fartyg och flygplan

IB Anskaffningsvärde	780	(612)
Årets anskaffningar	0	(168)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>780</i>	<i>(780)</i>
IB Avskrivningar	-619	(-604)
Årets avskrivningar	-21	(-15)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-640</i>	<i>(-619)</i>
Summa bokfört värde	140	(161)

Möbler och inventarier

IB Anskaffningsvärde	17 961	(18 632)
Årets anskaffningar	192	(121)
Årets försäljning/utrangering	-2 062	(-792)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>16 091</i>	<i>(17 961)</i>
IB Avskrivningar	-11 929	(-11 133)
Årets avskrivningar	-1 414	(-1 549)
Årets försäljning/utrangering	1 555	(753)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-11 788</i>	<i>(-11 929)</i>
Summa bokfört värde	4 303	(6 032)

Leasingavtal

IB Anskaffningsvärde	3 061	(14 837)
Årets försäljning/utrangering	0	(-11 776)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>3 061</i>	<i>(3 061)</i>
IB Avskrivningar	-2 551	(-12 492)
Årets avskrivningar	-510	(-1 835)
Årets försäljning/utrangering	0	(11 776)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-3 061</i>	<i>(-2 551)</i>
Summa bokfört värde	0	(510)

För anläggningsgrupp Leasingavtal har avskrivningarna vänts som periodens amorteringar mot skuldkontot för finansiell leasing. Avskrivningarna minskar därmed skulden utan att påverka resultatet.

Pågående nyanläggningar

IB Anskaffningsvärde	124	(0)
Årets anskaffningar	0	(124)
Årets omföringar	-124	(0)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>0</i>	<i>(124)</i>
Summa bokfört värde	0	(124)

Under året har investering i en steriliseringsapparat i Umeå färdigställts.

Förskott avseende anläggningstillgångar

Lämnat förskott till leverantörer för anläggningstillgångar uppgår till 576 tkr (15 tkr).

Avyttring anläggningstillgångar

Intäkt försäljning anl.tillgångar	627	(905)
Restvärde utrang. anl.tillgångar	-1 060	(-2 532)
Realisationsförlust/vinst (netto)	-433	(-1 627)

12) Under denna post tas enbart fordringar på kunder utanför staten upp. Befarade kundförluster uppgår till 221 tkr (178 tkr). Årets kundförluster uppgår till 17 tkr (0 tkr).

13) Denna post utgörs av fordringar hos andra myndigheter.		
- Försvarsmakten	172 345	(177 222)
- Försvarets materielverk	41 515	(33 436)
- Krisberedskapsmyndigheten	et	(3 550)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	8 177	et
- Försvarshögskolan	0	(680)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	8 345	(11 629)
- Mervärdesskatt	19 780	(12 885)
Summa	250 162	(239 402)

14) Förutbetalda kostnader		
- Förutbetalda hyror	23 424	(11 664)
- Förutbetalda övriga kostnader (telefon, prenumerationer, supportavtal m.m.)	5 346	(8 113)
Summa	28 770	(19 777)

15) Upplupna bidrag hänförs till följande kunder:		
Övriga statliga myndigheter	5 174	(2 950)
Övriga svenska kunder	42	(151)
EU	7 860	(9 680)
Övriga utländska kunder	1 052	(1 325)
Lönebidrag	8	(15)
Summa	14 136	(14 121)

16) Upplupna intäkter hänförs till följande kunder:		
- Försvarsmakten	5 545	(591)
- Försvarets materielverk	13 994	(16 406)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	763	et
- Försvarshögskolan	0	(0)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	6 880	(757)
- Övriga svenska kunder	3 595	(4 602)
- Övriga utländska kunder	4 411	(9 112)
Summa	35 188	(31 468)

17) Avräkning med statsverket		
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	845	(-48)

Redovisat mot anslag:		
- Fö 1:9	59 848	(63 049)
- UD 1:6	32 959	(32 178)
Summa anslag	92 807	(95 227)

Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-93 601	(-94 334)
Summa	51	(845)

18) Avsättningar
Avsättning pensionsförpliktelser
Vid ingången av året hade FOI trettioen pensionsförpliktelser. Tretton har avslutats under året och sju nya förpliktelser har tillkommit. Dessutom har FOI nio delpensioner, nio har avslutats under året och fem nya har tillkommit. Avsatta medel för kommande pensionsförpliktelser uppgår totalt till ett belopp av 4 109 tkr (8 390 tkr).

Ingående avsättning	24 983	(33 159)
- Årets pensionskostnad	5 923	(10 678)
- Årets pensionsutbetalning	-12 984	(-18 867)
- Kompetensväxlingsåtgärder	0	(13)
Utgående avsättning	17 922	(24 983)

Övriga avsättningar		
- Saneringsåtgärder för Grindsjön	3 015	(3 015)
- Avvecklingskostnader Bromma	11 957	(9 578)
- Återställningskostnader Kista	9 149	(8 561)
- Övriga avsättningar	7 000	(7 000)
Summa	31 121	(28 154)

19) Lån för finansiering av anskaffning av anläggningstillgångar (AT).

IB, Skuld till Riksgäldskontoret	103 025	(122 643)
Under året upptagna lån	23 076	(19 878)
Årets amorteringar	-36 636	(-39 496)
UB, Skuld till Riksgäldskontoret	89 465	(103 025)

Avstämning lånefinansierade anläggningstillgångar:		
UB, Skuld till RGK		-89 465
UB, Anläggningstillgångar		89 987
Avgå ej lånefinansierade AT		-112
Avskrivningar/nedskrivningar period 0912		2 878
Differensen utgörs av nyanskaffningar och utrangeringar efter upplåning		3 288

Låneramen för året uppgår enligt 2009 års regleringsbrev till 125 000 (180 000) tkr.

20) Behållning/kredit på räntekontot i RGK
Under perioden har behållningen på räntekontot i genomsnitt varit 154 926 (78 289) tkr.
Högsta saldo har varit 237 706 (190 694) tkr och lägsta saldo 63 107 (-48 303) tkr.
Antal dagar med positivt saldo 365 (314).
Antal dagar med negativt saldo 0 (51).
Kreditutrymmet på räntekontot uppgår till -200 000 (-230 000) tkr.

21) Kassa, postgiro och bank
Behållning valutakonto Nordea 124 (89)
Behållningen på kontot avser ränta på valutakonton för EU-projekt där FOI är koordinator.

22) Skuld till andra myndigheter		
- Leverantörsskulder	11 984	(8 384)
- Skuld SPV (premier avtalsförsäkringar)	207	(260)
- Skuld SKV (arbetsg.avgifter, särskild löneskatt)	11 050	(11 190)
- Mervärdesskatt	4 164	(2 980)
Summa	27 405	(22 814)

23) Övriga skulder		
- Skuld personalens källskatt	11 049	(11 234)
- Skuld leasingavtal	0	(510)
- Nettolöneskuld	761	(1 126)
- Skuld reseersättning	792	(655)
- Övriga skulder	236	(10 402)
Summa	12 838	(23 927)

24) Förskott från kunder hänförs till följande kunder:		
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	0	(50)
- Övriga svenska kunder	150	(0)
Summa	150	(50)

25) Upplupna kostnader
Upplupen semesterlöneskuld (inklusive lönebikostnader) 53 335 (52 556)
Upplupna lönekostnader 1 722 (6 049)
Avsättning för kompetensutveckling (not 5) 6 936 (7 176)
Övriga upplupna kostnader 2 225 (7 754)
Summa **64 218** **(73 535)**
I upplupna lönekostnader ingår kostnader för uppsagd personal och för personal där arbetsbrist föreligger.

26) Oförbrukade bidrag hänförs till följande kunder:		
Övriga statliga myndigheter	28 110	(29 285)
Övriga svenska kunder	1 953	(1 731)
EU	29 187	(14 503)
Övriga utländska kunder	0	(583)
Summa	59 250	(46 102)

27) Förutbetalda intäkter hänförs till följande kunder:

- Försvarsmakten	11 064	(7 794)
- Försvarets materielverk	9 227	(9 669)
- Krisberedskapsmyndigheten	Et	(2 007)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2 278	et
- Försvarshögskolan	0	(31)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	5 549	(4 747)
- Övriga svenska kunder	4 651	(3 883)
- Övriga utländska kunder	8 912	(4 941)
Summa	41 681	(33 072)

28) Ansvarsförbindelser

FOI har förbundit sig att till hyresvärden Fortifikationsverket erlägga belopp enligt nedan vid avflyttning från anläggningarna:

Grindsjön	77 340	(81 411)
Hagfors	306	(315)
Lilla Gåra	217	(231)

Berga	0	(49)
-------	---	------

Till hyresvärden Fastighetsbolaget F-öarna 1 AB erlägga belopp enligt nedan om hyresavtalet för lokalerna ej förlängs efter 10 år: Kista	5 775	(5 775)
---	-------	---------

Till hyresvärden Specialfastigheter erlägga belopp för anläggningen i Umeå: Umeå	95 000	(95 000)
Summa ansvarsförbindelser	178 638	(182 781)

Leasingavtal:

FOI innehar ett leasingavtal för Hem-PC, omgång 6. Restvärdet uppgår till 0 tkr (510 tkr).

8.6 Marknadsområden totalt

Detta är en sammanställning av utvecklingen av FOI:s intäkter per marknadsområde.

(Belopp i tkr)

Intäkter per marknadsområden	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Försvarmakten med stödmyndigheter	769 463	754 883	876 780	830 952	916 138	939 510
Regeringskansliet	97 446	98 200	72 597	210 353	202 123	199 465
Civila myndigheter	40 693	63 702	50 419	42 271	36 985	47 918
Näringsliv	28 963	52 534	50 354	30 387	26 101	50 292
Utländska kunder	46 671	37 845	38 546	46 237	41 136	35 626
Forskningsfinansiärer	84 959	45 039	37 541	19 187	21 459	17 122
Övriga externa intäkter	11 746	13 296	66 414	9 108	13 293	10 099
Totalt FOI	1 079 941	1 065 499	1 192 651	1 188 495	1 257 235	1 300 032

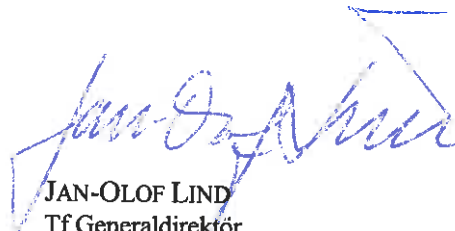
Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm 2010-02-18

EVA LINDENCRONA
Vice Ordförande

JAN-OLOF LIND
Tf Generaldirektör

HANS HENTZELL

OLLE STENDAHL